



METAFORUM

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI



**N
F
F
T
&
M
e
t
a
f
o
r
u
m
3
0
å
r**



M E T A F O R U M

NORSK MAGASIN FOR FAMILIETERAPI

Medlemsblad for Norsk forening for familierapi NFFT

Utgis normalt i fire ganger pr. år (januar, april, august, november) med deadline den 1. i måneden før planlagt utgivelse (for augustnr.: 1. juni).
Opplag 1300 eks.

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

Smedgata 49, 0651 Oslo (merk: NFFT/Metaforum).

Mail: nfft@nfft.no Website: www.nfft.no

Bankkonto: 7874 05 96348 *

METAFORUMS REDAKSJON:

Kari Yvonne Kjølås DDPS, Poliklinikken (PUT) Drammen sykehus,
Klinikk for psykiatri og rus, Vestre Viken HF
Haugesgt. 89 A, 3019 Drammen. Tlf: 32 86 17 00 / 90097996
Mail: kariyk@online.no

Pål Abrahamsen Seilduksinstituttet AS, Markveien 23, 0554 Oslo
Tlf: 22 71 75 05 / 952 22 604 Mail: Pal.Abrahamsen@nfft.no

Hilde Ingebrigtsen

Tlf: 950 67 545 Mail: hildeingebrigtsen@yahoo.no

STYRET I NFFT:

Marianne Bie (Leder)

Barne- ungdoms- og familiedirektoratet,
Seksjon for familie og oppvekst, Stensberggaten 27,
Postboks 8113 Dep., 0032 Oslo, Tlf.: 46 61 51 38 / 91 82 83 65
Mail: marianne.bie@nfft.no

Bente Barstad (styremedlem / nestleder)

Familieavdelingen Modum Bad, 3371 Vikersund
Tlf.: 32 74 97 55 / 918 49 236. Fax 32 74 97 97
Mail: bente.barstad@nfft.no

Allan Ettrup Hansen (styremedlem / regnskaps- og webansvarlig)

Homansbyen familievernkontor, Oscarsgt.20, 0258 Oslo
Mail: Allan.Ettrup.Hansen@nfft.no

Arne Kallekleiv (styremedlem / medlemsansvarlig)

Familievernkont. Øvre Romerike, postboks 202, 2051 Jessheim.
Tlf. 950 72 404. Mail: arne.kallekleiv@nfft.no

Jannicke Walther Tindberg: (styremedl.)

Familievernkont. Enerhaugen, Smedgata 49, 0651 Oslo
Tlf.: 915 57 508 Mail: jannicke.walther.tindberg@nfft.no

Siv Merethe Myhra (varamedl.)

Familienheten Borgestadklinikken BA, Postboks 1 3701 Skien
Tlf.: 35509100/99276618

Mail: Siv.myhra@borgestadklinikken.no / siv.myhra@nfft.no

Alicja Olkowska (varamedl.)

Asker BUP, Sykehuset Asker og Bærum, Vestre Viken HF
Postboks 83, 1309 Rud. Tlf: 67 50 21 00 / 93036883
RBUP Postboks 4623, Nydalen 0405 Oslo
Mail: alicja.olkowska@r-bup.no

Jarle Svardal (varamedl.)

Asker BUP, Sykehuset Asker og Bærum, Vestre Viken HF
Postboks 83, 1309 Rud. Tlf: 67 50 20 61 / 98 8283 78
Mail: jarle.svardal@nfft.no

Medlemskap i NFFT

kr. 750,- pr år.

Inkludert i prisen er

4 nummer av tidsskriftet

FOKUS PÅ FAMILIEN

og 4 nr. av medlemsbladet

Metaforum

samt rabatter på foreningens
og andre arrangementer.

Bankkontonummer

øverst på denne siden *



ANNONSER TIL METAFORUM

Vi tar gjerne imot annonser om
det som skjer innen feltet,
som kurs, seminarer, ledige
stillinger, bokannonser, viktige
begivenheter og hva det ellers
måtte være.

Prisen er:

¼ side kr. 1000,-

½ side kr. 2000,-

1/1 side kr. 4000,-.

For fageannonser

Kr. 500,- ekstra pr. annonse

Annonse kun på web

Kr. 2000,-

Annonser for kurs med rabatt for
NFFTs medlemmer er gratis.
Send teksten på e-post

Frister og adresser står øverst
på denne siden.





Hilde



Pål



Kari Yvonne
Ansvarlig redaktør

Om distinksjoner og valg – fremtid og historie:

Helg er bra – men hverdag best ... ? Eller er det ikke sånn? Neppe, selv om det kan kjennes slik ut nå når julepynten nettopp er lagt i kasser og stuet bort. Det er vel snarere slik at det er vårt behov for å lage distinksjoner som får oss til å komme med den slags utsagn. Vi *må* jo ikke velge - verken det ene eller det andre – selv om vår hjerne (eller mentalitet) ser ut til å tro nettopp det. Det kan synes som vi er programmert for valg, selv der hvor vi kan trygt kunne sagt *ja takk begge deler*. Hverdag og fest utfyller hverandre og setter hverandre i relieff, som i så mange andre sammenhenger i livet – og noen ganger beriker kontrastene hverandre gjensidig.

Nå – ved årsskiftet er vi nettopp ferdig med en serie festligheter. Julebord både her og der. Førjulsseminaret i Gamle Logen – med 40 års jubileum og festmiddag for Fokus på familien er gledelig og godt gjennomført. Så kom julen og nyttår med sin feiring og tradisjoner. Hyggelig alt sammen, men plutselig er det bare *nok* - og januar kommer som en befrielse. Røde lys i stakene skiftes ut med hvite. Et nytt år og blanke ark... Nå ja, noen ark er vel, for de fleste av oss, beskrevet allerede – langt inn i 2013.

Borte bra - men hjemme best ... er et annet, lignende munnhell som overskriften. Også her må vi ta noen forbehold, for hvordan skal vi vite om hjemme er best om vi ikke er borte i blant. Noen synes kanskje til og med at borte er best. En passelig variasjon er å anbefale her – og vi ser dere gjerne på alle våre faste møtestedet i året som kommer. Det skulle være nok å velge mellom.

Vetrekonferansen er først ute - rett rundt hjørnet 13. – 15. februar. Tema er Balansekunst. Invitasjonen var innlagt i forrige nummer, men kan fås ved henvendelse til redaksjonen via e-post eller vanlig post. (Adresser på side 2).

Bli med på jubileet for foreningen – og møt opp på generalforsamlingen! Viktige temaer av betydning for NFFT's profil og fremtid tas opp til diskusjon. Vi tenker spesielt på forslaget om foreningens rolle i forhold til godkjenning av familierapeuter. Her må noen veivalg gjøres. (Se innkalling med forslag til vedtak - og vedlegg med kommentarer til disse bakerst i bladet).

Det er et fyldig Metaforum dere mottar denne gangen, der referatene fra Logen dominerer innholdet. Noen korte og noen lange – alt etter skribentenes stil og form. I tillegg bringer vi et referat om reflekterende samtaler i et fengsel. Vi har også med et kapittel om Juniseminarenes historie (fra boken *Inspirasjon 2008*) - i forbindelse med annonsering av årets Juniseminar - som også fyller 30 år i 2013. (Se innholdsfortegnelsen på nest siste side.)

Vi i redaksjonen takker for bidragene – og alle dere andre som skriver til oss.

I Gamle Logen i år, og på flere av våre arenaer etterlyser sentrale fagpersoner innen vårt fagfelt en ny epistemologidebatt. Vi ønsker debatten velkommen og er spente på hvor den vil føre oss. Men nå til et mini-resymé av vår historie:

30 år med NFFT og Metaforum! Som vi har nevnt før fyller både Metaforum og NFFT 30 år i år – og i den forbindelse vil vi gjerne rette fokuset mot fortiden.

I denne forbindelsen har vi tillatt oss denne gangen å utvide Redaksjonens røst – utover vår selvpålagte begrensning på maks en side – for å få med litt av historien vår. Slikt hører jo med når man jubilerer.

Vi vil i løpet av året også finne frem noen eldre tekster for nytrykking. Mye av det vi var opptatt av på 80-tallet er fremdeles aktuelt stoff. Vi endrer oss visst ikke så raskt likevel som tiden synes å gå. I dette nummeret et lite tilbakeblikk på Risørseminarene.

Logoen: NFFT ble altså stiftet i 1983 og med det også grunlaget for det bladet dere nå holder i hånden. Redaksjonen derimot sitter med det eldste eksemplaret av *Metaforum* vi kunne finne i våre gjemmer; fra årgang 5 nr.3-1988. Det ble trykket i A5 format og innleggene ble stort sett gjengitt slik de kom redaksjonen i hende. I redaksjonen da satt Synnøve Anmarkrud, Liv Sandgren og Haldis Hjort. Anmarkrud skriver i lederen om utforming av logoen fra en samling tannhjul til tannhjul-blomster. Det henger jo sammen – for i de første årene het dette NFFT-bladet nemlig *Tannhjulet* – i ekte kybernetisk stil og ånd. Logoen fra starten var tegnet av Håkon Hårtevit som var bladets redaktør de 4-5 første årene fra 1983. (Sammen med hvem vet vi ikke). Endringer skjer som kjent gradvis og i pakt med tiden. Den kybernetiske metaforen mykes opp. Tannhjul blir til blomster og mangfold. Annenordens kybernetikk. Multiversa. Den logoen vi nå har ble tegnet av Anne Høst i 1995 og vant i konkurranse med to andre forslag – og er helt sirkulær. Det passet med den tiden. I 1994 fikk bladet også det formatet det har i dag, om enn med langt færre sider pr. nummer.

Navnet Metaforum fremkom gjennom en navnekonkurranse i 1987 der forslaget fra Arvid Natås fra familievernnet vant. Vi synes *Metaforum* er et flott navn på et blad som ønsker å være et *forum* for familie- og systemisk tenkning og praksis, og vi prøver å tilpasse oss navnet - og løfte oss til et *meta*-perspektiv i blant. *Meta* i betydningen overblikk, først og fremst på det som skjer innen vårt fagfelts mangfold, vår historie og utvikling, og på dagens trender og praksis. Redaksjonen vil også gjerne bidra til å speile og ta vare på foreningens mangfold av utøvere av familiearbeid i NFFT. Den takhøyden håper vi å bidra til å beholde. Vi ønsker også å være et forum for mindre erfarne skribenter – og bidrar gjerne med råd og veiledning i prosessen mot ferdig produkt. På samme måte som årskonferansene på Vetre alltid har tilbudt samme mulighet, som treningsarena for fagpersoner som ønsker å formidle egne ideer og materiale – og få innspill fra andre.

La de hundre blomster blomstre sa Kirsti R. Haaland, foreningens første leder, da NFFT skulle dannes i 1983 og debatten gikk høyt om hvem som skulle kunne være medlem. NFFT valgte mangfoldet og ble en interesseforening: Alle som interesserer seg for og driver familiearbeid og systemisk teori og praksis skulle kunne være medlemmer. Og det var det – og sånn har det vært til nå.

Familien mot år 2000: 1. annonse for Nordisk kongress i Norge, i 1990, var innlagt i det eksemplaret fra 1988 vi nå har foran oss. NFFTs første store løft – ledet av nevnte Kirsti. 10 år senere, i sin andre periode som leder, førte den samme Kirsti oss gjennom verdenskongressen i Norge, som fant sted – nettopp - i år 2000. Begge kongressene var svært vellykkede og ga både inspirasjon, faglig løft og økonomisk overskudd for NFFT.

Andre ledere av foreningen, fra Kirsti R. Haaland og frem til nåværende Marianne Bie, har vært: Per Eriksen, Geir Lundby, Helge Eliassen, og Hans Christian Michaelsen - som ledet foreningen fram til nok en vellykket Nordisk kongress: *Vind og bolger*, arrangert i Bergen i 2008.

Dagen i dag står den 30. årskonferansen for døren. Den holder stadig hus på Vetre i Asker. Årets første vårtegn for mange av oss som har vært med noen år. Nok en leder av NFFT skal velges. Noen nye veivalg blir kanskje tatt. Kanskje noen av oss kan bidra til starten på den etterlyste nye epistemologi-debatten? Den som deltar - får delta ...

Alt av det gode til dere for 2013 – fra oss i redaksjonen.



Redaktører gjennom 30 år:

- Håkon Hårtevit (m. fl.?)
(Tannhjulet) 1983-1986
- Synnøve Anmarkrud,
Liv Sandgren
Haldis Hjort
(Tannhjulet/Metaforum)
1987-1988
- Bodø-redaksjonen
1989-1990
Harald Åsheim
Elin Gaare
Anne Hartvigsen
Ruth Myrvang
Randi Meland
Arne Leiv Pedersen
Berit Sivertsen Sørvik
- Styret i NFFT 1990-1991
- Kristian Gundersen
1991-1994
- Pål Abrahamsen
Kari Yvonne Kjølås
1994-2013
Hilde Ingebrigtsen
2010-2013

HILSEN FRA LEDER:

MANGFOLD, ÅPENHET OG NETTVERKSBYGGING.

Godt nytt år!

Vi har lagt bak oss et svært aktivt år for NFFT i 2012 og ser tilbake på mange viktige faglige arrangementer. Disse aktivitetene speiler hva vi har vært opptatt av og gir et bilde av foreningens kjerne og engasjement.

Det begynte med Årskonferansen på Vettre i februar, der temaet var *Familie og familierapi i senmoderniteten*. I mai arrangerte vi det første grunnkurs i *Emotionally Focused Couple Therapy* i Norge, en metode for parterapi. I juni var styret sammen med Diakonhjemmets høyskole vertskap for styremøtene i EFTA og arrangerte i den forbindelse en forskningsfagdag for å presentere norsk familierapiforskning. Like etter var vi medarrangør for Juniseminaret på Nord-kalotten, denne gang på Sommarøy med temaet *Reflekterende prosesser og åpen dialog, har det en plass i fremtidens praksis?*

Vi har hatt systemiske kafeer på Litteraturhuset i Oslo med Bruce Wampold om terapiforskning, og med Vigdis Wie Torsteinsson og Astrid Johnsen om deres nye lærebok i familierapi. Arve Bjelland Grov og Trude Finseth hadde i mai en svært aktiv systemisk kafe om improvisasjon og kreative metoder i terapi med barn på Soria Moria kafé i Oslo. Det er gledelig at det vokser frem systemiske kafeer på stadig nye steder i landet. Vi vil gjerne ha oversikt over disse og annonsere for dem og publisere innlegg fra dem på vår webside og i Metaforum.

Like før jul var det tid for Førjulsseminar i Gamle Logen, denne gangen i samarbeid med tidsskriftet Fokus på familien med feiring av bladets 40 års jubileum. Det var samtidig den 15. gang Metaforum og NFFT arrangerte Førjulsseminar i Gamle Logen.

Seks innledere fra de skandinaviske landene holdt faglige innlegg fra ulike perspektiv.

Du finner mer om dette annet sted i dette bladet.

Vi i styret har valgt å se på mangfold og åpenhet som en styrke, samtidig som vi er inne i en brytningstid, der det faglige utviklingsarbeidet går i ulike retninger. Finn Skårderud utfordret oss i sitt innlegg på Fokusjubileet til en epistemologidebatt. Det ønsker vi velkommen i 2013.

NFFT feirer 30 års jubileum på Vettre i februar med tema *Balansekunst*. Juniseminaret feirer like mange år i juni med seminar på Sommarøy i Troms under temaet *Samtalens kraft i arbeidet med nettverk og reflekterende prosesser*. Vi i styret håper å møte mange av dere på ett eller flere av arrangementene i 2013.

NFFT er en interesseforening for familierapi og systemisk praksis. Det er vi som medlemmer som bærer og utvikler disse ideene. Det er viktig å verne om de faglige og menneskelige møtepunkter vi har i foreningen. Her kan vi bygge nettverk på tvers av arbeidssteder og profesjoner, presentere egne ideer og inspireres av andres.

For egen del vil jeg takk for meg, for fire rike og glade år som leder styret og av foreningen. Ved valget i februar vil ny leder overta.



Marianne Bie

marianne.bie@nfft.no



Nystemt flygel er klart for Arild Aambø
(til venstre på bildet under)
som ønsker oss velkommen med Geir
Tveitts "Væ' no velkomne med æra".
(Fra Hundrad folketonar frå Hardanger)



*Væ' no velkomne med æra!
Her ska' me sitjande væra.
Sitja i Guds fred
Våre grannar tre ...*



Hans Christian Michaelsen
Bente Barstad og Brite S. Lunde
ved åpningen av jubileumsseminaret

Førjulsseminaret i Gamle Logen

6. og 7. desember 2012.

Et arrangement i samarbeid mellom
Fokus på familien og Metaforum/NFFT.

En vandring gjennom 40 år med "Fokus på Fokus"

Morgensola rødmer på himmelen denne desembermorgenen når nærmere 200 deltakere ankommer den vakre gamle bygningen like ved Akershus Festning. Gamle Logen har julepyntet seg, vi hilses vennlig velkommen med deilig kaffeduft, bakst og mandariner. Gradestokken har krøpet godt under null, men stemningen inne er varm. For 15. gang arrangerer Metaforum /NFFT førjulsseminar i Gamle Logen. Denne gang er tidsskriftet Fokus på familien, som i år feirer 40 års jubileum, medarrangør. Seks sentrale nordiske fagpersoner og bidragsyttere til tidsskriftet, familierapi og historien er invitert som hovedforelesere/kåsører. I tillegg er en rekke gjester, representanter for utgivere og redaksjon, spesielt invitert.

Velkommenhilsninger:

Så er vi på plass under Logens krystallkroner, samtalene stilner. Fokus er på Arild Aambø som går til flygelet. Vi blir til stede her og nå, åpner sinn og sanser når tonene til "Vær velkommen med æra" (Geir Tveitt) smyer seg inn i våre ører, gjennom Arilds nydelige traktering av flygelet.

Metaforums ansvarlige redaktør Kari Yvonne Kjølås ønsker velkommen til jubileum. For selv om det er 15. gang NFFT/ Metaforum arrangerer Førjulsseminar i Logen, skal hovedfokus være på Fokus som fyller 40! Hun gratulerer jubilanten og forteller om samarbeidet for å få til dette årets arrangement. Ordet overlates til Hans Christian. Michaelsen (HC) som sammen med Ella Kopperud er dagens Fokus redaktør(er). Han ønsker velkommen med "glede og ære" til å feire, oppleve og tenke gjennom tidsskriftets historie". Det er faktisk en bragd for et tidsskrift av denne sort å klare seg gjennom 40 år! 15 personer har vært redaktører siden den entusiastiske oppstarten på Modum Bad. De blir alle nevnt ved navn. Det har vært produsert 650 artikler og bokanmeldelser. Fokus har vært med å inspirere fagfeltet, fordi, som Hans Christian sier: "Vi tror på lesing. Vi er vår historie. Vi er også de tekster andre har lest."

I jubileumsåret har Fokus også presentert en artikkel fra hvert ti år, kommentert av nåtidige familierapeuter. HC sier at de inviterte forelesere både vil snakke noe om historien og "ta pulsen på samtiden".

Fra grunnleggerne av tidsskriftet, Modum Bad og Kirkens familievernkontor, hilses det også, nå representert ved to av dagens praksis-

utøvere: Birte S. Lunde fra Christiania Familievernkontor og Bente Barstad fra Modum Bad, som forteller at forberedelsene startet i 1971 med første utgivelse i 1973, og KF (ved daværende leder av Oslokontoret Albert Assev) og Modum som pådrivere og utgivere. Det fantes allerede flere familiekontorer, både offentlige og kirkelige, og det var en økende interesse i fagfeltet for et norsk tidsskrift med fokus på familie. Selv om begge initiativtakere hadde tilknytning til kirkelig virksomhet, ble det av redaktørene presisert at Fokus skulle ha åpenhet for alle behandlingsmodeller i møte med familier. I begynnelsen av 80-tallet så man seg om etter et forlag som kunne utgi tidsskriftet, NFFT og OFO (Offentlige familiekontorers Organisasjon – nå samlet i Bufetater under Bufdirektoratet) ble invitert inn som likeverdige samarbeidspartnere og Universitetsforlaget ble utgiver. Allerede tidlig i prosessen ble nordiske samarbeidspartnere invitert inn, først og fremst den danske og den svenske familierapiforeningen. Dagens Fokus på familien er et nordisk tidsskrift med norske redaktører og norske, danske og svenske redaksjoner.

Så over til foreleserne. Først ut er **Geir Lundby:**

” Systemisk og narrativ – to metaforer som beriker eller motsier hverandre? ”

Han introduseres av Ella Kopperud som ”desentrert og innflytelsesrik” og en sentral formidler i utviklingen av fagfeltet innenfor narrativ tenkning. Geir er norsk, klinisk sosionom og familierapeut. Han var redaktør av Fokus på familien i perioden 1998-2004. Han er underviser og formidler narrativ terapi og praksis over hele Norden. Geir er bl.a. forfatter av ”Historier og Terapi – Om narrative, konstruksjonisme og nyskriving av historier” (1998) og var redaktør for boken ”Terapi som samarbeid – om narrativ praksis” (2009).

Geir understreker viktigheten av å huske på at begrepene ”systemisk” og ”narrativ” er metaforer for å forstå og skape mening i relasjoner mellom mennesker og i mennesker. De nye begrepene kom inn i forhold til å forstå hva psykiske problemer handler om på 60- og 70-tallet. Det var lenge en gjengs oppfatning at psykiske problemer kun befinner seg inni personer. Bruk av system-metaforen utfordret det individuelle fokus i og ved mennesker. Det skjedde et paradigmeskifte, som trakk mange til familierapien som foretrukket arbeidsform.

Wie Torsteinsson og Johnsen kritiserer systemmetaforen i sin nylig utgitte bok fordi tro- og verdisystem og kultur ikke omfattes av systemtenkningen slik den hittil har vært benyttet. Geir velger ikke å gå inn på familierapiens historie fra 50-tallet og til i dag. Den regner han med er velkjent for alle som sitter i Gamle Logen. Ett aspekt vil han likevel stoppe opp ved, nemlig *problemforståelsen* innen de ulike retninger og hvordan den har blitt utfordret igjen og igjen. Det er noen forskjeller mellom retningene, men felles for alle er at problemer er noe som oppstår i og mellom mennesker.

Den narrative metaforens forståelse er at vi lever våre liv gjennom historier som fortelles om oss og som vi forteller om oss selv. Identitetshistoriene formes av kulturelle og historiske hendelser i våre liv og omgivelser, - av det som blir inkludert og det som blir ekskludert.



Bente Barstad og Birte S. Lunde



Geir A. Lundby



Tegningene som følger referatene er ved Magnus Ringborg. Takk!

Haleys, Minuchins og Brief Therapy's forståelse er at problemer er uttrykk for løsningsforsøk som ikke virker, og at personene blir fanget i repeterende mønstre som fastholder problemene. I dagens MMST og PMTO manualer og forståelse finner vi spor av denne tenkningen.

Milanoteamet var sterkt influert av Watzlawick (fra den opprinnelige Palo Alto gruppen av amerikanske familieterapeuter) og hans tenkning. Gjennom dem ble vi kjent med systemmetaforen og sirkulær spørring. De utformet motparadoks og positive konnotasjoner som forsøk på å bryte de fastlåste kommunikasjonsmønstrene i familien.

Insoo Kim Berg og Stephen de Shazers problemforståelse handlet om uflaks og feil valg. At valg folk gjør ligger nært opp til deres verdier og trossystemer. I praksis møter vi problemer slik de har blitt etter flere veivalg. Problemssystemet får et eget liv.

Harlene Anderson og Harry Goolishians forståelse er at problemer skaper system (språkssystemer) for alle som deler bekymringene rundt problemet. Forståelsen er at problemene skapes i språket og bare kan endres/oppløses ved å snakke om problemene på en annen måte.

Hvor ble det så av "det systemiske" i det språkssystemiske og hos Michael White? Michael White forlot systemmetaforen på 80-tallet. Mange tror at de problemene de har avspeiler og former deres identitet, og synker ofte enda mer ned i problemene. Eksternaliserende samtaler og praksis gjør det mulig å oppløse problemene ved at de gjennom eksternalisering atskilles fra identitet.

Geirs poeng er at det ikke er på det metodiske at motsetningene trer fram. Han viser til Kari Yvonne Kjølås' artikkel i Metaforum 4/12, - som et tydelig eksempel på en praksis hvor den felles verdien er det ikke-patologiserende verdisyn som ligger som grunnholdning.

Geir mener at de tidligste familieterapiretningene gikk fra feil med/i individet til feil med/i systemet, - og at det således beholdt det patologiske verdisyn. Han mener at White, Anderson, Goolishian og de Shazer ikke hadde patologiserende måter å møte mennesker. Det handler ikke om feil med folk eller mellom folk, - men om uheldige valg og uflaks.

Om Veivalg

Problem: Barnet tisser på seg. Mulige veivalg i forståelse av problemet:

1) Det går over, vi får ta det med ro. 2) Barnet er sykt. Vi går til legen og søker hjelp.

Ofte er det uenighet mellom foreldre og i nettverket om veivalg. Det er ikke feil og riktige valg, - men vi kan ikke "ikke-velge". *Det vi tror kan hjelpe er kulturelt betinget.*

Noen utdrag fra dialog med salen:

Fra salen spørres det om vi ikke kan bruke andre ord enn "feil". Geir svarer at i denne sammenhengen er bruken av "feil" en måte å beskrive en del av den dominerende kulturen vi er en del av, - forståelsen innen den diagnostiske kulturen. Innen familieterapien ble det som oppsto som alternativ forståelse av psykiske problemer inkorporert i det diagnostiske system. Begrepet feil i denne sammenhengen = patologisk. Han tror ikke dette er en spesielt nyttig måte å tenke og snakke om problemer. Det har en tendens til å skape lukkede sannheter.

Jeg er ikke interessert i om det er sant eller ikke, sier Geir, men i hvordan det virker, men om vi finner nyttige måter å se andre muligheter.

Astri Johnsen etterlyser begrepet "ansvar". *Vi er av kjøtt og blod. Vi har følelser. Vi skaper mønstre for samhandling. Vi gjør hverandre godt og vondt. Hvor blir det perspektivet av?*

Geir svarer at det er et stort spørsmål. Han har ingen problemer med at vi alle har et indre liv, at vi har følelser som spenner vidt fra sinne til varme. Hans poeng er imidlertid hvordan vi tillegger endring til vårt indre liv. Hva er det uttrykk for? En patologi vi ikke helt rår med, eller er det noe menneskelig som trigger oss i ulike sammenhenger? Det er aldri bare det ene

eller det andre. Hvis vi leter etter mønstre finner vi det. Ser vi etter hvordan vi snakker om det, vil vi alltid finne noe. Ser vi etter historier finner vi det. Vår forforståelse er med på å farge hva vi ser etter, og hvordan vi snakker om det vi møter av livsutfordringer, enten vi er hjelper eller klient.

Randi Bagge undrer om han mener at den narrative metaforen er et ektefødt barn av familierapien og ikke av systemmetaforen?

Geir svarer at for ham står det narrative i den historiske bakgrunn for familierapien, men at den narrative tilnærmingen prøver å etablere et alternativ til den systemiske metaforen. Alle de tre retningene: løsningsfokusert, narrativ og språkssystemisk tilnærming - etablerer et alternativ til den systemiske metafor.

Han minner om at Michael White, i likhet med mange startet sin karriere med en forelskelse i Gregory Bateson. Siden ble Foucault viktig.

Hvordan oppstår identitetshistorier?

Den narrative tilnærmingen gir ikke bare en ny kontakt med egen historie i utvidet form, men en mulighet til å knytte kontakt med personlig historie på en ny måte. Det er lite som blir inkludert i livshistoriene om hvem vi er. Det vi blir lært i kulturen er viktig. Det alminnelige blir ikke historie. Det ekstraordinære krever sin historie. Hverdagen trer ikke fram som noe som er interessant nok til historiegjøring. Hvis vi ikke sover, ikke orker å stå opp, ikke stiller oss, ikke spiser frokost, blir det noe som må ha en forklaring. Når vi bryter med det alminnelige må det forklares. Brüner sier at hvis vi er på postkontor, oppfører vi oss postkontor. Hvis vi ikke oppfører oss postkontor blir det problemer i forhold til andre på postkontoret! – Salen humrer .

Mesteparten av de trivielle historiene går i glemmeboken.

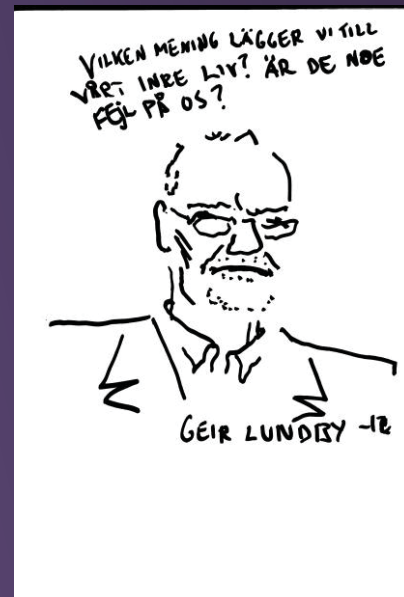
Den narrative tilnærmingen beskjeftiger seg med "det som har gått i glemmeboken". Geir gir et eksempel på dette:

"En dobbel historie" i narrativ forstand:

Even 11 år innsøkes i BUP fra kommunehelsetjenesten. Aktuell situasjon: *Vansker på skolen, ikke noen å leke med. Even krever mye og blir fort irritert og sint, og andre barn holder seg unna ham. Lærerne har vansker med å sette krav til ham. Hovedlærer har til en viss grad oppgitt Even. Mor beskriver hjemmesituasjonen som vanskelig. Mange konflikter rundt grenser og avtaler. Vurdering: Siden han var liten har han villet klare alt selv. Utfordrende og vil bestemme selv.*

Når vi hører en slik historie, sier Geir, setter det i gang mange ulike tanker om tilnærming. Patologi, - eller lever han under forhold som skaper problemer? PMTO terapeuter (jfr. Minuchin foran) har vært inne i bildet. Det hadde god virkning i en periode, - så forverring.

Da teamet på BUP møtte Even og mamma sammen, var terapeutene interessert i å høre andre historier ("glemmebok-historier") om Even, - var det mulig? Det var tydelig at Even ikke ønsket å komme, at han ikke ville samarbeide. Følgende kontakt



"Den narrative tilnærmingen gir ikke bare en ny kontakt med egen historie i utvidet form, men en mulighet til å knytte kontakt med personlig historie på en ny måte."

Geir A Lundby



utspilles: - *Har du gruet deg for å komme?* – Nikk under kragen og hettegenseren. – *Du hadde kanskje ikke lyst?* – *Jeg måtte!* (inni hettegenseren) – *Hvorfor måtte du?* – *Mamma sa det!* – *Gjør du alltid som mamma sier?* Even ser opp, smiler litt, isen brytes. Til mamma: - *Vi ønsker å snakke med dere om hva han er flink til, hva han liker.* (Even nikker) Mamma sier: - *Vi har hatt det bedre siste året, kranglet mye mindre.* Etter hvert er Even med og samarbeidet kan starte gjennom å få frem den andre historien gjennom hverdagen – det alminnelige dagliglivet – hva han liker og hva han er flink til.

Geir gjengir brevet Even og mamma fikk etter denne timen. Det er et langt og vakkert brev, og mine notater strekker ikke til, heller ikke plassen i Metaforum. I brevet gjengis og anerkjennes det mamma og Even har fortalt, og det startes med at det har gjort dypt inntrykk på Geir å høre om hva Even er flink til: At han slår av dataen mange ganger når mamma ber ham om det, at han rydder på rommet, at han tømmer søpla, at mamma sier at han er god og snill når han vil det, og at mamma alltid får høre at han oppfører seg bra hos andre. Vi hører at Even liker å overraske, for eksempel lager han pølsepute i sengen slik at mamma skal tro at han ligger der enda, selv om han har stått opp og laget frokost. Geir spør om han får lov å fortelle det trikset til andre barn. Even spørres også om hva han selv tenker alle disse tingene sier om ham?

Stadig utvides historien om Even i brevet – nå gjennom det de har fortalt at han klarer og er flink til i den trivielle hverdagen. En annen historie fremkommer – som er en helt annen enn inntaksøknaden, og som gir Even en alternativ historie om seg selv.

Etter kort tid avsluttes behandlingen. Når Even, på spørsmål fra terapeuten, spørres om hva som har skjedd, svarer han: ”Jeg har nådd et nytt voksestadium, - og mamma har sluttet å mase”.

Igjen blir det dialog med salen, blant annet et spørsmål fra en svensk terapeut om menneskers identitet i framtiden, og Geir svarer: For at en mulig og ønsket framtid skal bli mulig, må en bekreftet tro på at fortid og nåtid finnes. Når Even svarer ”nytt voksested” på spørsmål om hva dette forteller om ham, peker det fremover. Narrativ praksis er mye opptatt av innflytelse over fremtiden, ikke bare drømmer og håp – men forankring som bevitner at vi har det som skal til. Liv Bjerknes forteller om hvordan Geirs narrative spørsmål til terapeuter og omsorgspersoner i Litauen-prosjektet, i forhold til ”den vanskeligste, nei umuligste, historien om en gutt” endret alt.

Så er tiden ute for Geir. Han får stor applaus fra en fullsatt og engasjert sal, og Ella Kopperud takker ham av på vegne av Fokus og gir en bok i gave.

Arild Aambø spiller ”Hjemve” av Grieg (Lyriske stykker) - og vi går samtalende ut til vår deilige lunsjtallerken.

Hilde Ingebrigtsen,
Metaforumredaksjonen
hildeingebrigtsen@yahoo.no



Magnus Ringborg:

”PÅ SPANING EFTER DEN RÄTTA KÄNSLAN”.

FRÅN INTERAFFEKT TIL INTERAKTION TIL INTERKOGNISJON – OCH SÅ TILBAKA IGJEN!

Resymé ved Bente Barstad.

Magnus Ringborg er leg. psykolog og leg. psykoterapeut. Nåværende medlem i Fokus på familiens faglige rådgivende utvalg. Han er en kjær og velkjent foreleser, terapeut, veileder, skulptør og illustratør. Forfatter av en rekke bøker og artikler. Av siste produksjon kan nevnes: *Problembaserat lärande:- idén, handledaren och gruppen*, sammen med Helene Hård af Segerstad, Marianne Helgesson og Lena Svedin (1998) og *Förändrande familjesamtal: en handbok för familjelotsar* (2009)

” Hur göra familjeterapin åter relevant?”

”Hur hitta tillbaka till famijen?”

”Hur hitta tilbake til den risktagande terapeuten?”

Med disse spørsmålene som utgangspunkt presenterte Magnus Ringborg en kritisk gjennomgang av familierapifeltets utvikling på jubileumsseminaret for Fokus på familien.

Magnus Ringborg tar oss med på en reise. En personlig reise fra hans eget liv som terapeut i møte med familierapiens skiftende landskap og retninger. Magnus Ringborg er god til å trekke linjer. På en leken og selv-uhøytidelig måte presenterte han både en historisk gjennomgang av de ulike retninger innenfor familierapifeltet og sine egne forsøk på å tilegne seg de ulike teoriene og teknikkene, fra ung eklektisk systemisk familierapeut på 70-tallet frem til i dag med fokus på tilknytningsbasert familierapi.

Det startet med fokus på følelser, interaffekt, gjennom møte med Virginia Satir. Hun var en aktiv, styrende terapeut, som spurte lite og snakket desto mer selv. Satir ble for mye for Magnus på 70-tallet. Han ville ha fokus på hodet, ikke på følelser. Og han sluttet seg til Minuchins datidige uttalelse: ” She is too much for us men...”, men påpeker at han ser det noe annerledes nå. Minuchin passet



Magnus Ringborg: Selvportrett



”Trenger vi en ny epistemologidebatt, spør Ringborg. Ja, hvorfor ikke, svarer han og viser til Astri Johnsens kommentar i Fokus på familiens jubileumsnummer 1- 2012.”

Skrivere i Logen:



Skribenten, Inger Olsen, midt i bildet. Bente Barstad, til vestre, skriver fra Magnus Ringborg,

ham bedre, men det var ikke lett å gjøre den dansen som Minuchin utførte, - den er som tango, vanskelig å lære. Mange prøvde "å være som Minuchin". Det ble tatt mange sjanser. Fra Minuchin og strukturell familierapi gikk veien videre bort fra makt og kontroll og terapeuten som forandringsagent, til den nysgjerrige utforskeren "som bare ville uroe systemet lite grann".

Ringborgs foredrag beveget seg som underholdende berg-og-dal-bane gjennom begreper og ideer som svingte med guruers karismatiske seminarer og artikler fra USA til Europa og tilbake igjen. "Pragmatiske interaksjonsritual" ble avløst av Mara Selvini Palazzolis faste ritual, og så til semantikk og meningssystemer, fra intervensjon til intervju, og ikke minst til spørsmål så sirkulære at man kunne bli rent svimmel. Han husker at Boscolo sa til ham: "What are you doing Magnus? You look dizzy in your head. Maybe you have put in too many circular questions?"

"Det har blitt stilt for mange sirkulære spørsmål" sier Magnus Ringborg med glimt i øyet, og går over til den andre ytterligheten, som han kaller den såkalte *magiske løsningen*, der du renser hodet for teorier og teknikker og slipper hypoteser, du slipper teknikk, du slipper å lede samtalen. Teknikk og teori erstattes med "attityd" – holdning.

I dag er han kritisk til en del av "kopieringen av de store", som fant sted for 15-20 år siden, for eksempel Milano-teamets teknikker. Ble det slik at vi kanskje forelsket oss ukritisk i paradoksale intervensjoner og positive konotasjoner? Han understreket at det er viktig å se konteksten man er i når man velger tilnærming og metode. Selv mener han å ha hatt fantastisk nytte av det språkssystemiske, men sier også at "psykiske lidelser har en virkelighet utenfor språket".

Ringborg kommenterte også Michael Whites terapiform. Han forteller at det han så Michael White gjorde, minnet han om 50-tallets individualstøttende terapier, og han mener deres praksis var en klart manualbasert tilnærming, selv om det ordet aldri ble anvendt.

Så hadde den interaksjonistiske familierapien definitivt blitt kognitiv, interkognitiv, men var fortsatt opptatt av det meningssystem som skapes mellom mennesker.

Psykoterapi ble til konversasjon og familien forsvant. Og familierapien ble skjøvet ut av helsevesenet.

"Den postmoderne samtale" og det han kaller den filosofiske idealisme innenfor feltet, førte ofte til bruk av løsrevne sitater – og noen ganger misforståtte – fra filosofer som Derrida – Nietzsche- Kant-Wittgenstein og Foucault. Ringborg sier at han funderte på den tid på om ikke tidsskriftet Fokus burde bytte navn fra Fokus på familien, til Fokus på filosofien. Familierapien ble veldig isolert i hodet på den tiden.

Situasjonen i dag ligner der familierapien befant seg i forhold til voksenpsykiatrien i Sverige i 1986, at familierapi holdt på å bli irrelevant. Familierapeutene søkte da en ikke-revolusjonær metode, med støtte i forskning, og fant den psyko-pedagogiske arbeidsformen. Etter en tid med fremgang førte også det til sin undergang – enten stivnet det i psykiatrisk undervisning eller så ledet det videre til en åpen eksperimentering med familier i åpne samtaler og behandlingsmøter.

Det er en utfordring hvordan familierapien igjen kan bli et relevant tilbud innen helsevesenet. Han synes det er ille at familierapi ikke tilbys på linje med andre behandlingstilbud, som for eksempel individual- og gruppeterapi. Han viser til utviklingen i Sverige, der begeistringen er stor for evidensbasert praksis og det er først og fremst kognitiv-

atferdsorientert terapi som gjelder. Dette fører til at familieterapien skyves bort fra helsevesenet. På samme måte som vi på 80-90- tallet ville skille hodet fra kroppen så effektivt som mulig, så skulle vi kanskje nå interessere oss for om det er mulig å forene dem igjen, spør Ringborg. Dersom vi nå vil at familieterapi ikke skal være en alternativ virksomhet, men et reelt behandlingstilbud innenfor offentlig helsevesen.

Trenger vi en ny epistemologidebatt, spør Ringborg. Ja, hvorfor ikke, svarer han og viser til Astri Johnsens kommentar i Fokus på familiens jubileumsnummer (01/12).

Magnus karakteriserer familieterapi som veldig språkorientert og kognitiv. Han refererer til Wittgenstein som hevder at alt er ikke språk. Det meste er ikke i språket. Og Ringborg hevder at han også tror på kroppsoverorienterte, ikke-språklige intervensjoner. Vi trenger kroppen også. Og familien, understreket han.

Tilknytningsteori, framholder han, er en måte å se utviklingspsykologi som et system, - og vi får kroppen tilbake og familien i fokus. Tilknytningsteorier bygger på interpersonlige teorier som hevder at kvaliteten på nære relasjoner i familien har en viktig rolle i utvikling, opprettholdelse og tilbakefall av psykiske lidelser. Det handler om gjensidig påvirkning og samutvikling. Han snakker om en ny ”Tilknytningsbasert familieterapi” og viser til en artikkel i Fokus på familien i 2009 som omhandler dette, - og minner samtidig om at all terapi er risikofyllt.

Ringborg går tilbake til utgangspunktet for foredraget og spørsmålene han skisserte innledningsvis. Familieterapi oppstod i sin tid som en alternativ praksis til maktutøvelsen, og spørsmålet nå er om vi ikke må gå inn i maktstrukturene i helsevesenet.

Svarene på utfordringene er ifølge Ringborg:

” Åter til forskningen”

” Åter til teorin- problematisera socialkonstruksjonismen och framstegsmyten”

” Forsöka fästa huvudet til kroppen”

Magnus Ringborg tok oss med gjennom familieterapiens ulike faser og posisjoner. Lekent og utfordrende delte han av sin kunnskap, erfaring og innsikt. Han både provoserte og bekreftet. Han snakket om det gamle og anbefalte noe nytt for å gjøre familieterapi mer akseptert. Han delte alvoret og utfordringene vi står overfor når det gjelder å bidra til at familieterapi kan bli et relevant og tilgjengelig behandlingstilbud innenfor helsevesenet, til alle som ønsker og trenger familiebehandling.

Bente Barstad er styremedlem / nestleder i NFFT
Leder ved Familieavdelingen Modum Bad
Mail: bente.barstad@nfft.no



Susanne Bargmann: Hvad er familieterapiens fremtid?

Gjengitt av Inger Olsen

Susanne Bargmann er privatpraktiserende psykolog og arbeider som terapeut, underviser og supervisor.

Dansk redaksjonsmedlem av Fokus på familien siden 2010- Hun underviser i Danmark, Skandinavia, Nord-Europa og USA i Feedback Informed Treatment (FIT). Hun er en del av The International Center for Clinical Excellence der hun samarbeider med Scott D. Miller, Ph. D. samt terapeuter fra hele verden, med fokus på hvordan vi kan utvikle våre terapeutiske ferdigheter.

Susanne er også en del av STOKs forskningsgruppe, og har skrevet atskillige artikler og bokkapitler om anvendelsen av FIT.

Engasjert entusiast med livlig formidling:

Bargmanns problemstilling er også en svært aktuell utfordring for vårt felt i Norge. Spørsmålet om systemisk praksis vil ha gjennomslag og tillit som tilnærming og metode, i en tid der evidensbasert praksis er i ferd med å bli antatt som den beste og mest gyldige praksis innenfor store deler av våre arbeidsfelt.

Hun fokuserte blant annet på endringer i myndighetenes endring av sine rammer og bestilling til oss som terapeuter.

Jeg kan selv huske at betegnelsen pasient ble byttet ut med "en produksjon" på Ullevål sykehus der jeg arbeider. Press fra store deler av ansatte både i somatikk og psykiatri førte til at begrepet ble fjernet, og at vi igjen behandlet pasienter. Ordet produksjon er et mantra i New Public Management, men grensen gikk altså ved å ikke lenger å benevne en pasient som en pasient.

Som kjent for Metaforums lesere: språket former vår oppfatning av oss selv og andre. Det ville unektelig blitt underlig å betegne seg om produksjonsarbeider i stedet for terapeut.

Bargmann var opptatt av hvordan kravet om dokumentasjon og registrering fokuseres, langt mindre enn kvalitet og utkomme av behandlingen vi arbeider med. Hun viste til at utviklingen for ulike behandlingsteknikker fra 60-årene og frem til i dag har øket fra ca 60 til ca 400, og at evidensbaserte manualer nå er 145 til behandling av 51 diagnoser. På tross av denne utviklingen, hadde Bargmann fortsatt en optimisme for vårt felt.

Sin faglige forankring i "Feedback informed treatment"(FIT) belyste hun med positive effekter av denne behandlingsmetoden, men pekte også på noen utfordringer ved FIT, I Norge kjent som behandlingsmetoden " Klient og resultatstyrt praksis" (KOR). Ved bruk av FIT viste hun til at behandlingsresultatet økte positivt med tredve til seksti prosent. Hun refererte også til psykolog Morten Ankers doktorgrad som blant annet konkluderer med at parterapi med feedbackgruppe førte til 50% lavere skilsmisse enn hos par som ikke fikk denne behandlingen. Hun viste også til hvordan

Gamle Logen 2012 - Dag 1 forts.



" Therapists have a deep need to think of themselves as learning more and getting better at what they do over time"



denne tilbakemeldingsbaserte praksisen førte til bedre opplevelse av mestring (self efficacy) for terapeuter. Det hun presenterte som ”de ikke så gode nyhetene”, var at effekten av psykoterapi har forblitt stabil gjennom de siste trevde års psykoterapiforskning, og at utfallet av en god terapi var langt mindre avhengig av metodevalg enn av terapeutenes både teoretiske og kliniske kompetanse. Det er forskjell på hvor dyktige terapeuter er, ca femti prosent arbeider på en måte som gjør at drop-out er sjeldnere, mens for den andre halvparten var resultatene altså ikke tilfredsstillende.

Hun refererte til Orlinski og Rønnestad, 2005 som har gjort en studie av 5000 terapeuter som blant viser at terapeuter opplever akkumulerende profesjonell vekst over tid. ”Therapists have a deep need to think of themselves as learning more and getting better at what they do over time.” Dyktige terapeutenes fellestrekk er at de trener og øver seg. Feedback fra pasienter/klienter/brukere har et stort potensiale var ett av hennes viktige anliggender, både generelt og ut fra erfaringer fra egen praksis.

Bargmann viste også til boken ”Expertise and Expert Performance” (K. Anders Ericsson) som poengterer at utvikling av god nok terapeutisk praksis fordrer 10.000(!) timer engasjert praksis, som betyr fire timer praksis hver dag i 10 år. Ingen grunn til pessimisme altså, men noen delmål og tilbakemeldinger underveis er nok helt nødvendig. Faglig oppdatering, videreutdanning, veiledning og konsultasjon helt sentralt for terapeutenes utvikling av egen praksis. Her til lands må vi i større og større grad slåss for å få arbeidsgiver til å finansiere dette innenfor flere deler av vårt arbeidsfelt. Hun trakk også frem veiledings/læringsmodeller som ”Mester og svenn” veiledning, og at det er av største viktighet at vi som terapeuten liker å bli overrasket av feedback, og opprettholder nysgjerrighet enten feedback det er av negativ eller positiv art, og at vi med entusiasme søker å komme ut av vår egen komfortsone.

Susanne Bargmann hadde mye på hjertet, og holdt som den engasjerte entusiast hun er, et høyt tempo med en livlig powerpointpresentasjon. (Presentasjonen er lagt ut på www.susannebargmann.no)

Inger Olsen iolsen@Ous-hf.no Ullevål univ.sykehus.

Magnus Ringborg oppsummerer dagen i velkjent stil - med egne tegninger og velplasserte kommentarer. Så var det slutt på den første dagen av jubileumsseminaret. Noen drar til sitt – andre skal på festmiddag.



JUBILEUMSMIDDAGEN:

40 ÅR !

De ca. 80 av oss som skal fortsette jubileringen utover kvelden, møtes igjen, festpyntet, i Gamle Logens store sal, der vi ledes elegant på rim gjennom kvelden av Hans Christian Michaelsen. En stor andel av gjestene er spesielt invitert av Universitetsforlaget, de øvrige har meldt seg på selv – for evenementet var åpent for alle. Våre husmusikanter: Carl Gjerdrum (Ferdinand), bass, og Terje Meisingseth, klaver, åpner kvelden. Vi synker inn i en modus av velbehag.

Det ønskes velkommen av verten Universitetsforlaget ved Mariann Bakken, og rettene serveres på løpende bånd, avbrutt av inspirerte taler og hilsninger til jubilaranten. Vi vil fremheve noen. Spesielt aftenens festtale av tidligere redaktør Einar Aadland; et vel-formulert, alvorlig og humrende ironisk og selvironisk flaner gjennom familierapiens traumer og magiske hokus pokus.

Redaktør gjennom 10 år, Odd Gunnar Saltnes, gav oss ikke bare inspirert innsikt i Fokus sin historie, men også i de dilemmaer og utfordringer forskning og Fokus møter i dag.



Kjempen David Kvebæk, en av tidsskriftets grunnleggere og den første redaksjonssekretær, fortalte om hvordan Fokus ble til, og om det første 10-års utvikling, med supplement av Stein Hardeng fra den første redaksjonen, som berømmet Gordon Johnsen for fødselshjelp.

Så lærte vi litt nytt på kveldstid også, og skulle gjerne se flere av talene trykket i sin helhet.

Men det var ikke bare ord. Einar Aadland, sax, og sønnen Harald, klaver, hadde flere innslag under middagen, der de satte vibrerende vakre toner til familieterapiens hverdag, nemlig blues og "trubbel", den siste av Olle Adolphson og gjort kjent av blant andre Monica Zetterlund.



Tiden går fort i godt selskap. Fornøyde rusler vi til vårt og begynner så smått å tenke på morgendagen. *Red.*

Litt om Gamle Logen:

Gamle Logen ble opprinnelig bygget som frimurerlosje , konsert- og festivitetslokale i 1836, etter idé og initiativ fra grev Wedel Jarlsberg.

Gamle Logens rike festtradisjoner ble født ved innvielsen av bygningen i 1839, da det ble avholdt borgerball med kong Karl Johan og kronprins Oscar som æresgjester. Her ble det første kunstnerkarnevalet arrangert - her feiret Stortinget 50 års jubileet for unionen med Sverige og kong Haakon VII 25 års jubileum som Norges konge.

I 1844 ble Gamle Logens Store Sal innviet med sin praktfulle sen - empire stil. Bygningen huset også byens fineste restaurant og første teaterkafé - senere kalt på folkemunne for "Sumpen", - hvor byens kunstnere møttes.

Gamle Logen spilte en viktig rolle i utviklingen av den norske kulturidentitet gjennom det 19. århundre. Kjente og internasjonale kunstnere hadde sitt virke her; - Edvard Grieg, Henrik Ibsen, Ole Bull, Johan Svendsen, Halfdan Kierulf, Henrik Wergeland og Bjørnstjerne Bjørnson.

Gamle Logen gjennomgikk flere års forfall, og ble etter rehabilitering gjenåpnet i 1988. Den historiske atmosfære er gjenskapt, og Gamle Logen fremstår i dag som Oslos eldste bevarte kultur- og selskapsbygning, hvor man kan oppleve konserter og kunstneriske fremførelser, arrangere konferanser og selskaper - både av offisiell og privat karakter.

(Hentet fra Gamle Logens nettsider.)



Anne Kyong Sook Øfsti:

”Om teksters betydning for terapeutisk praksis, om å være leser og skriver av tekster om terapi, trøst og forandring”.

Einar og Harald Aadland (far og sønn) setter stemningen for dag 2 - strålende fremført på saksofon og flygel.

Vi lener oss tilbake – og mer av det gode er i vente.

”SHOW - DON'T TELL”

Det var akkurat det Anne Kyong Sook Øfsti gjorde for oss i Gamle Losjen, der hun tok oss med inn i tekster, opplevelser og oppdagelser i sitt times kåseri.

Anne Øfsti ønsket ikke at hennes tekst skulle presenteres i fragmenter, så jeg forsøker derfor å presentere noe av hennes tekst som satte avtrykk.

Først av alt: for meg *var* Anne sin tekst. Hun ga meg et sug, en formidling som tok tak. For meg gjenkjennelse av lesehesten, bokelskeren og terapeuten.

Et av hennes tema var nødvendigheten av å løfte frem de marginale stemmene. Det hverdagslige, det som er undersett.

Hun starter med et tidsbilde - fra barndommen, fra baksetet i familiens feriepakkede bil. En alvorlig stemme fra bilradioen sier: *"Melding fra Oslo Politikammer, telefon 224615, til Jens Jensen. Du bes ringe hjem snarest. Din far er død"*. Øyeblikkelig er vi beveget tilbake dit vi en gang var. Til en stemning. En fornemmelse

Et eksempel fra litteraturen var forfatteren Trude Marstein, som har en slik fortellerstemme. Dramatikken i det hverdagslige, viktigere enn de dramatiske hendelsene i livet.

Anne spør: Hva slags tekster skrives i en tid der det usigbare er det mest forutsigbare? Hvordan kan menneskene få tilhørighet i det porøse fellesskapet man må kvalifisere seg til?

Hun er opptatt av hva tekster *gjør* med oss, både når vi leser, skriver og lytter. Hva gjør teksthierarkiet med oss som lesere og terapeuter? Hva betyr det at academia med sine tellekanter anerkjennes som viktigere enn praksisfeltets fortellinger?

Tellekantene i academia overtar, tekstene renses og sparkles, blir glatte og kalde. Hvorfor gir ikke andre tekster samme status, oppmerksomhet og prestisje? Så mange spørsmål, og så mange svar, i våre stort sett alminnelige liv.

Stemningen i salen til å ta og føle på. Stillheten, og så den varme applausen som varte lenge. Vi gikk ganske tause og tenksomme ut. Samtaler med kolleger etterpå var gode, og et flerstemt ønske om at Annes kåseri presenteres i sin helhet - til trøst og glede.

Inger Olsen IOLSEN@ous-hf.no
Ullevål universitetssykehus

Anne viste også til Vigdis Wie Torsteinssons essay: "Den kliniske artikkelen - noe mer enn anekdoter fra terapirommet?" Fokus på familien nr. 2-2007, som blant annet drøfter forholdet mellom den vitenskapelige og den kliniske artikkelen.



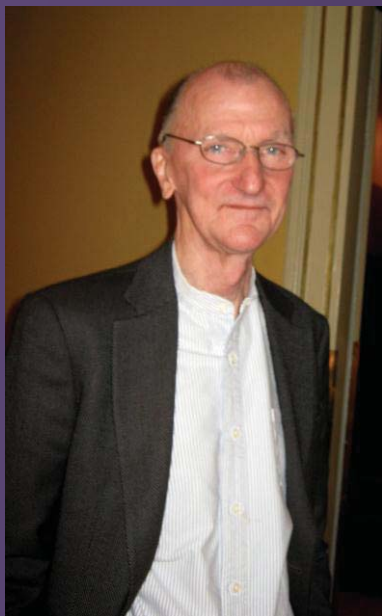
Anne Øfsti er førsteamanuensis ved Diakonhjemmet høgskole i Oslo. Lærer, forsker og kliniker. Hun var redaktør i Fokus på familien 2007 – 2010. Anne er et fortellende og skrivende menneske som er mye brukt som kåsør og foreleser over hele Norden. Hun har skrevet boken: *Parterapi - Kjærlighet, intimitet og samliv i en brytningstid* (2010) (svensk utgave 2012) samt en rekke artikler og foredrag.



Anbefalt lesning:

Tekster om terapi og terapeutiske tekster som har gjort inntrykk på undertegnede skribent de senere år:

Johnatan Franzen : ”Korrigeringer
Helle Helle: ”Ned til hundene”
Helle Helle: ”Puttgarten”
Siri Hustvedt: ”Den skjelvende kvinnen”
Herman Koch: ”Måltidet”
Herman Koch : ”Sommerhus med svømmebasseng”
Åsa Lindenberg: ”Meg eier ingen”
Trude Marstein: ”Ingenting å angre på”
Trude Marstein: ”Hjem til meg”
Linda Olsson: ”La meg synge deg stille sanger”
Linda Olsson: ”Taushetens konsekvenser”
Linda Olsson: ”Din Godhet”



Svend Aage Rasmussen

Om-kultur, Mod-kultur og Med-kultur.

Med-tænkning og Om-tænkning som en del af den terapeutiske kultur på behandlingssteder.

Gjengivelse: Jarle Svardal

Rasmussen ble introdusert av Inger Ulleberg.

Svend Aage Rasmussen er psykolog og har vært dansk redaktør i Fokus på familien siden 2004.

Han arbeider ved Ambulatorium for spiseforstyrrelser - Stolpegård. Rasmussen har også et lektorat ved Københavns universitet og underviser i systemisk, narrativ og dialogisk praksis. Han har skrevet flere artikler i Fokus. En av disse (nr 3, 2008) sammen med Trine Svarrer der de foretar en kritisk sammenligning av teori og praksis knyttet til de postmoderne praksisformene "reflekterende prosesser" og "bevitning".

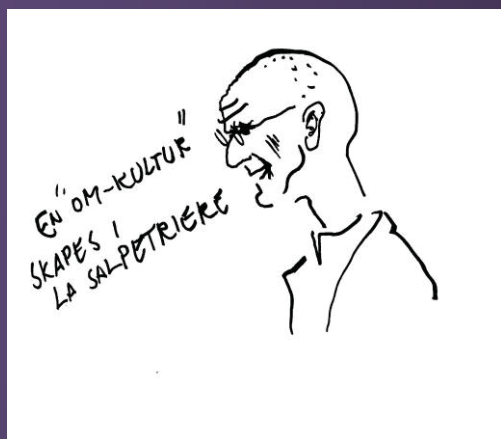
I sitt foredrag i Gamle Logen tok Rasmussen for seg språket som brukes av terapeuter og diskurser om pasientene som lett utvikler seg i behandlingsinstitusjoner. Han fokuserte på diagnostisering og andre aspekter ved språkliggjøringen som kan bidra til en objektivisering av pasientene. Han bruker benevnelsen "Det fiendtlige språk". I dette legger han:

"Et sprog der beskriver mennesket eller menneskelige systemer (f. eks. familien) på en måde, hvor der ses bort fra kontekst, helhed, relationer, cirkulære sammenhænge (1. ordens kybernetik) og beskriver mennesket eller menneskelige systemer på en måde, der skjuler beskriveren, dennes position, forforståelse og samspil med systemet (2. ordens kybernetik).

Sproget er ofte negativt ladet og direkte eller indirekte afstandtagende. Et almindeligt dagligsprog bruges sjældent, men et "teknisk-videnskabeligt" sprog med hyppig brug af fremmedord (Rasmussen 2003, s. 231).

Det er dette, slik jeg forstår det, han mener kan utvikle seg til "Om-kulturer", hvor det skjer en:

- Naturalisering av "det sunne selv" og "den sunne familie" som naturlige og objektive sannheter om pasientene og deres familier (i motsetning til normative, kulturelt forankrede forståelser).
- Problemer begrepliggjøres utelukkende som noe i pasienten og dennes familie.



- Den psykiatriske diskurs om sunnhet og sykелighet i "anorektiske familier" er med på å produsere noen av de problemer som diagnostiseres.

Han beskriver videre noe av det som kan være virkninger av det han kaller "det fiendtlige språket":

- Skaper sosiale hierarkier
- Underminerer det relasjonelle
- Medvirker til en svekkelse av selvoppfattelsen
- Skaper negative selvoppfyllende profetier
- Motvirker narrativ dybde
- Fremmer pseudovitenskapelighet

Rasmussen tar også i bruk et begrep fra Shotter, "Terapeutisk kolonisering", for å understreke sitt poeng:

"For if we use in our talk about ... people's intimate, personal relations the kind of specially invented, abstract terms we usually feel free to use in our theorizing in psychology, then, we end by putting *their* words into *our* terms, inviting an "ideological dilemma" of a very particular kind: for our words work to "colonize", so to speak, the modes of being of those we study." (Shotter 1993: 181)

Løsningen for å unngå utvikling av Om-kulturer og kolonisering mener Rasmussen ligger i å gå fra å tenke *om* klienter som abstrakte individer til å tenke *med* dem i en dialogisk strukturert, sosial praksis (Shotter 2008)

Han sier oppsummeringsvis:

- Vi kan ikke ikke-tenke om pasienten
- Våres tanker *om* pasienten skal være postmoderne inspirert, f.ex skal vi:
- Være skeptiske overfor meta-narrativer og universell viten
- Ikke se viten som ubestridt
- Se viten som uttrykk for maktforhold og kultur
- Være situerte og personlige
- Være bevisste om språkets formende kraft
- Vi skal søke å tenke *med* pasienten
- Vi skal søke å forstå pasientens *mot*-tenkning

jarle.svardal@gmail.com

Og vi tar en pause før siste foreleser
og avslutning.

Bildet: Svend Aage Rasmussen sammen
med to av arrangørene:
Inger Ulleberg (tidl. Fokusred.)
og nåværende red. Ella Kopperud.





Finn Skårderud

*"Dersom alt er en illusjon
og ingenting virkelig
eksisterer har jeg betalt for
mye for teppet mitt."*

Woody Allen



Losjeline er som vanlig med.

Finn Skårderud: "Hva skjedde? Familiens vekst og fall i voksenpsykiatrien."

Formidlet av Hilde Ingebrigtsen, Metaforumredaksjonen

Den ene av Fokus på familiens redaktører: Hans Christian Michaelsen, introduserer Finn Skårderud: Finn er en mann som beveger seg på mange arenaer. Han er professor ved institutt for spesialpedagogikk og overlege i psykiatri ved Kompetansesenteret ved Regional avdeling for spiseforstyrrelser ved Ullevål. I tillegg driver han egen psykotераpeutisk privatpraksis og er psykiater for Olympiatoppen.

Finn har vært en viktig bidragsyter til Fokus på familien og NFFT. Dessuten, er han en velkjent kulturskribent og kåsør i mange fora, og med mange temaer. Han benyttes flittig i aviser og TV. Han har skrevet en rekke bøker. Mest kjent for mange er han kanskje gjennom bøkene: Uro – en reise i det moderne selvet (1998) og Andre reiser (2004).

Finn Skårderud sier at han har tillatt seg å endre på tittelen for foredraget, som opprinnelig het "Familieterapien i voksenpsykiatrien".

Hans foredrag er en personlig-faglig reise, i stadier og varianter av uro i forhold til familiens stilling i voksenpsykiatrien. Smilende sier han at fortellingen ikke nødvendigvis har en ulykkelig slutt.

På lerretet bak vises en lakonisk tekst fra Woody Allen: *"Dersom alt er en illusjon og ingenting virkelig eksisterer har jeg betalt for mye for teppet mitt."*

(I mitt stille sinn tenker jeg: Jaha, Finn, har du et budskap til oss om ikke å miste perspektivet?)

(Undertegnede har gjort et utvalg fra denne innholdsrike timen. Formidlingen er også preget av innskutte parenteser med egne minner, tanker og refleksjoner. Vanskelig å la være. Jeg har jo vært med på store deler av denne reisen selv.)

Finn har tre mistenkte i plottet - "Hva skjedde?"

Nemlig: Psykiatrien selv, Familieterapien og Tidsånden.

1) **Psykiatrien** er et urolig fag, fastslår Finn Skårderud.

Historisk var (er) det motsetninger mellom faglige tradisjoner, biologi og humanisme. Inntil 60-70-tallet har psykoanalysen og psykodynamisk tenkning dominert som faglig tradisjon i psykiatrien. Så kom anti-psykiatrien, representert bl.a. med Ronald D. Laing. Tørt sier Finn at anti-psykiatrien kanskje var viktigere for filmen enn for langtids-pasientene. (Dere husker kanskje filmer som *Gjokeredet* og *Jeg lovet deg aldri en rosenhage*?). Laings bok "Knuter" (1970) vakte internasjonal oppsikt, og bidro sterkt til åpning for nye tanker om psykiske problemer og psykiatrisk behandling, selv om hans praksis etter hvert ble noe for spesiell for de fleste. I Norge fikk "Knuter" stor utbredelse, ikke minst fordi W. Reich hadde vært i Norge. Finn forteller at han i forbindelse med Festskriftet i anledning Svein Haugsgjerds 70 års dag, leste "Knuter" på nytt.

Etter hvert kom også familieterapien inn i voksenpsykiatrien.

(Og undertegnede sitter og husker enveisspeilet i Josefinegate DPS og samarbeidet med daværende Christiesgt. familiekontor på sluttet av 70-tallet, etter at "vi alle" – fra familiekontorer, BUP og voksenpsykiatrien - hadde vært på internasjonal kongress i familieterapi i Firenze. Det var sommeren 1978. Vi lyttet til alle daværende guruer, og mange kom "helfrelste" tilbake!).

Det var motsetninger i kulturen: 68erne gjorde sitt inntog på mange arenaer, også i psykiatrien, noe som førte til et skjerpet blikk på det politiske, sosiale og på familien.

Aktuelle uromomenter:

Merkantilisering og kommersialisering: Det er en kulturkamp å beholde den faglige tilnærmingen i psykiatrien, som ellers innefor mange etater, når bunnlinja er viktigst. Næringslivets grunnlagsmodeller overføres til helseforetak. Å tenke "overskudd" innefor behandling av mennesker er en VARE-gjøring av mennesker. Det nye begrepet "fitness" sniker seg inn overalt. Det handler ikke om helse overhodet. Det er heller ikke sport, men kanskje noe sex og noe utseende i begrepet, og det er mye penger, og barn blir anorektiske i møte med fitness-kravene!

Jussifisering: Overalt sniker jussifiseringen seg inn, - også i psykiatrien. Pasientene er blitt kunder. Kanskje kan enkelte individer tjene på det, men kunden og rettssubjektet bidrar bare til individualisering og til et svekket familie- og systemperspektiv.

Byråkratisering: Økningen av rapportering og kontrollsystemer fører til en drenering av fagfolk fra de offentlige helsetjenestene. Man blir livredd for kritikk ovenfra. Frykten for kritikk og oppslag i VG er til stede som en realitet for behandlerne. Hvis mange nok blir engstelige for å gjøre galt, kan det bli vanskelig å gjøre noe godt og beholde faglig kvalitet og nytenkning. Det handler om kvantifisering og ikke kvalitet. Det dreier seg om formalia og ikke innhold. I sum er Finn Skårderud urolig for faglige og administrative rammer for kommende psykiatere (og helsearbeidere).

Hvor ble det av kapitalismekritikken?

Finnes det i dag et grunnlag for en radikal psykiatri? spør Finn og ser ut over forsamlingen. Han ser noen positive tegn:

Vi kan bruke jussen som alliert. Spesielt gjelder dette for barns rettigheter til å bli sett når mor eller far er psykiatriske pasienter. Familieperspektivet kommer tilbake via *barnet*.

Tilknytningstradisjonen – attachment – gir robust klinisk erfaring. Det *relasjonelle* blir tydeligere og tydeligere i flere psykoterapitradisjoner. "Jeg er til fordi du er". Anerkjennelse av at et sinn vokser utenfra og inn, at hvert individ blir til i møtene med andre. TV-bildene av barn på barnehjemmene i Romania da regimet falt, er for alltid etset inn i hukommelsen vår.

2) Familieterapien. Den første familieterapien var et barn av psykoanalysen.

- *Familieterapiens fødselsoyeblikk* besto av fagfolk som var opptatt av å komme videre med et utvidet perspektiv. Familieterapien var først og fremst amerikansk, men blant psykiaterne var avdeling 6B på Ullevål, Modum Bad og avd. Lien på Dikemark pionerer. (Og undertegnede tillater seg å tilføye at den gang fantes det også sentrale psykiatere, psykologer og sosionomer, også ved familievernkontorene som var aktive i utviklingen! Erfarne klinikere med klinisk teft (den teften som Artistoteles kalte phronesis, undertegneds bemerkning) som visste og viste at det ikke er alt man kan lese seg til, og at metoder kan være nyttige selv om de ikke er evidensbaserte.)

- *Den andre familierapien – barseltiden* – sprang ut av av flerfagligheten (Bateson o.a. inspirerte.) Informasjonssamfunnet (internett) muliggjorde kontakt på tvers av faggrensene. Antropologi, språk og kybernetikk ble viktige bidragsyttere til familierapien. ”Systemet” fødtes. Begreper som double-bind (Bateson) ble viktige forståelsesmåter i kommunikasjonen i familien, ikke minst i foreldre-barn-kommunikasjonen.

(Det at beskjeder gis på to ulike logiske nivåer, der det ene motsier det andre, som man ikke kan komme unna, - og som inneholder en trussel om straff. – Undertegnede bem.).

Så kom den lingvistiske vendingen og ”konstruksjoner”. Dette skjedde også på mange andre arenaer, bl.a. i litteraturen (Umberto Eco), film og i familierapien.

I et riss av en selvbiografi forteller Finn om kollisjonen med norsk psykoanalyse. Som ung lege var han på en forelesning med Jarl Jørstad, en av nestorene i psykiatrien, som uttalte: ”Astma er barnets hete skrik etter mor.” Da gikk Finn. Han hadde selv hatt astmatiske problemer som barn, og dette ble for drøyt! Han gikk til familierapien.

- *Familierapiens barndom* var preget av et befriende syn på verden, fra univers til multivers, fra lineær til sirkulær tenkning. Vi tenkte mye. Det politiske og sosiale perspektivet ble trukket inn og vi studerte familiens mikrososiologi. Vi inkluderte familien i behandlingen, og møtte folk med respekt. Vi tenkte mye og hadde det utrolig gøy! (Finn tok sin videreutdanning som psykiater gjennom Legeforeningen og Institute of Family Therapy i London.) I et sideblikk minner han om multivers på film: Akira Kurosawas legendariske film ”Rashomon” som handler om et drap, hvor de fire forskjellige vitnene har sett fire forskjellige drap!

Finn hadde sin praksis på Ullevål avd. 6A, på Furuset psykiatriske poliklinikk (som den gang var ledet av overlege Petter Ekern, - en psykiater som var opptatt av familierapi og de nye tankene). Finns veileder var Phillippe Caillé (som ikke å forglemme var leder for daværende Sagene familiekontor). Finn erindrer varme møter fra de tre Tveita-blokkene og en entusiasme som grep fagfolkene. Han opprettet et privat institutt og han hadde praksis på Nic Waals institutt. Det kunne virke som familierapien var kommet og kunne blomstre i psykiatrien.

Retorisk stiller han spørsmålet:

”Hvor gikk det galt?”

Finn peker på noen mulige områder:

- *Profesjonskulturer*: Det oppsto proteksjonisme i behandlingsprofesjonene. Legene ville ha sitt eget, - det kom til å prege samarbeidet med andre profesjoner, fordi familierapien ga muligheter for andre profesjoner til å utøve terapi og behandling.

(Og undertegnede tillater seg å tilføye at det samme gjaldt ikke minst for psykologogene, og – at også innad mellom høyskolegruppene i trøste-og-bære bransjen utviklet det seg grader av profesjonsproteksjonisme. Dessverre! En effekt av dette ser vi på NFFTs årskonferanser, hvor stadig færre psykiatere deltar.)

- *Stilen: De karismatiske guruers artisteri*: Fra den tidligste tiden (Milton Erickson, Jay Haley, Salvador Minuchin m. fl.) og fremover har feltet vært litt for mye preget av de karismatiske guruers artisteri. Hva gjør man så når de dør?, spør Finn Skårderud.

- *Teoritungt og teorivakt*: Familierapifeltet ble preget av tunge teorier som kom fra andre felt. (Jf. foran under ”den andre familierapien”). I seg selv var familierapien teorivak, eksperimenterende, lekende og utforskende.

Sekterisk: Kybernetikken (Maturana) fikk stor plass – og 1. og 2. ordens endring, hvor 2.ordens endring fikk forrang som ”egentlig endring” mens forandring etter første orden ofte var det man kunne bidra med i den virkelige verden.

(Undertegnede opplevde innimellom at det bare skulle være psykiaterne og psykologene som kunne forstå og beskjeftige seg med annen ordens endring, - sosionomer og sykepleiere skulle holde seg til første orden! Så også der spilte profesjonskulturene inn.)

- *Etikken*: er komplisert. Og kanskje oppsto det dilemmaer i forhold til "system" som begrep? Vi har nok alle opplevd noen paradoksale intervensjoner hvor klientene gikk hoderystende ut av kontoret? *Det kan være et etisk dilemma i det å gi familien Hansen en "invariant prescription" – når de ber om hjelp til psykotiske sønn*, sier Finn tørt.

På jakt etter den 3. mistenkte i fortellingen om hva som skjedde med familierapien i voksenpsykiatrien, er Finn Skårderud nå kommet til:

3) Tidsånden:

Det *postmoderne* er et estetisk og filosofisk begrep. En av de mer kjente postmoderne filosofene er Baudrillard, som ifølge Finn har en tynn filosofi og pampete beskrivelser preget av katastrofe-begeistring. Litt av en attest!

Det postmoderne er også en samtidsdiagnose.

(Lyotard – fransk filosof, sosiolog og litteraturkritiker).

Den postmoderne familierapien

får følgende attest av Finn Skårderud:

Styrt av moter og overfladiskhet. Estetisering av terapi og vansker med å generere kunnskap. Det handler om "mitt språk", og har en dreining mot terapeuten selv.

(Hmm.. interessant, tenker undertegnede, og minnes et seminar i Skien for mange år siden hvor Finn snakket om selvskading som en måte å kjenne smerte, og jeg var imponert over hans språk og evne til å formidle. En kjent filosof merket seg min begeistring, og sa opphisset til meg: "Dette er estetisering og forføring, og det er farlig.

" Undertegnede forsto ikke den gang hva han mente!)

Det moderne handler om puslespillet i visshet om at bitene skal settes sammen igjen.

Man er detektiv eller terapeut.

Det postmoderne handler om moduler. Uendelige muligheter. Man er magiker eller artist (Haley og Minuchin).

Det postmoderne passer ikke så godt med livet på psykiatrisk akuttavdeling, konstaterer Finn Skårderud tørt.

Etter disse kraftsalvene var det deilig med pause, kaffe og brownies, slik at vi fikk summet oss litt!

Da vi kom inn, lyste Woody Allens ord om illusjoner igjen fra lerretet, og Finn var klar for nye, bevisste provokasjoner:



"For lite kompleksitet får intellektet til å svinne, for mye knuser det."

(Edgar Morin)



Metafor og modell (Case Maturana):

Finn minnes den legendariske Sulitjelma-konferansen med bl.a. Tom Andersen og Harry Goolishian, - hvor "alle" skulle ønsket at de hadde vært når denne stadig ble referert fra. Men Maturana var der, - og han var da familieterapiens store guru. *Hva hadde egentlig en amerikansk biolog å gjøre med familieterapi*, undrer Finn Skårderud i dag.

Hvor hentet vi modellene våre fra, spør han videre, og svarer: Jo, i tidligere tider fra urverket (som om kroppen er mekanikk), fra Plymouth Coupé 1939 (som var den første bil med servobremser), og etter hvert fra datamaskinen (kybernetikken – hvorfra ord som cyberspace etc. kommer).

Med Maturana kom systemteorien (kybernetikken) for alvor inn i familieterapien.

(Til leserens informasjon med "utenforøyne" (undertegnedes tilføyelse): Ifølge Wikipedia handler kybernetikk om "styring og regulering av maskiner og levende systemer... og i familieterapien viser det til hvordan familien har kontrollmekanismer for å opprettholde likevekten (homeostasen) Annenordens kybernetikk (Maturana) viser til at terapeuten også blir en del av systemet." Store norske leksikon sier at kybernetikken er "vitenskapen om kontroll og kommunikasjon i dyr og mennesker, - og at kybernetikk eller systemteori har sin styrke i at man understreker vekselvirkningen mellom aktører eller mellom deler av systemet").

Finn spør om kybernetikk egentlig er en god modell for menneskelig atferd?

Annenordens kybernetikk handler jo egentlig om det alle vet - folk møtes og påvirker hverandre. Men familieterapien fikk en underlig begeistring for Maturanas tåketaler!, sier han. (Oj, nå river han ned gamle guruer, tenker jeg forskrekket, og husker at dette handler ikke bare om "oss" men om hans egen selvbiografi.)

Det ble skapt en ugjennomtrengelig indre kultur av vanskelige ord for enkle prosesser, sier Finn i dag.

(Og i mitt stille sinn husker jeg at jeg strevde med å tilegne meg alle de ukjente ordene og teoretiseringen - inntil jeg forsto på en ny måte at det var nettopp det handlet om: at vi mennesker påvirker hverandre – i alle sammenhenger!)

Svermeriet. Case: Harry Goolishian:

Harry Goolishian var en stor kliniker, - men en svak teoretiker, sier Finn i dag. Etterbyrden etter han ble en terapeutisk narsissisme med estetisering av terapi og den narrative opphøyelsen av språket. Det postmoderne skapte en skepsis mot systematisering av kunnskap. Vi skal ikke gi Goolishian skylda for at vi ble selvbekreftende og selvidylliserende. Familieterapiens metaforer kan være krenkende fordi folk ikke forstår dem (estetisering). Denne bruk av modeller og metaforer (fordi de var for lite kunnskapsbaserte og vitenskapelige?) åpnet kanskje veien for psykofarmaka og kognitiv terapi innen psykiatrien, og satte familieterapien på et sidespor. Det er umulig å være menneske uten at vi gjør distinksjoner, sier Finn. Vi skjerner og systematiserer hver eneste minutt. Diagnoser er nødvendige, - og fremkommer gjennom kontinuerlig systematisering av kunnskap.

Etikken. Case: Mara Selvini Palazzoli:

Mara Selvini Palazzoli var systemtradisjonens mor i familieterapien. Hun var en original tenker og kliniker. Finn setter imidlertid også et spørsmålstegn ved etikken. Vi kan ikke snakke oss vekk fra at dette også handlet om makt. Mara var en autoritær terapeut. I Italia var det en stor vekst i økonomien etter 2. verdenskrig. Det ble nok, og mer enn nok å spise. Hva gjorde da tenåringsdøtrene? Jo, du sluttet å spise. Mara og hennes team fikk mye å gjøre med behandling av anorexi. De gamle metodene strakk ikke til, og de så seg rundt etter nye måter å møte denne "epidemien". På mange måter var Selvini's tilnærming en motreaksjon mot det hun oppfattet som den postmoderne oppløsningen. Hennes forhold til kunnskap var sterkt. Mye kan sies om "the invariant prescription", og dens effekt på familien. Vi må imidlertid se

at denne systematiseringen av kunnskap var forskning og kanskje en forløper for en manualisert praksis.
Mot slutten av sitt liv sa hun: "I think that everything I believed before was wrong".

(Om ikke Finn mener "everything was wrong", begynner undertegnede på dette tidspunkt å undres om ikke han også "kaster ungen ut med badevannet"?)

Kollisjonen med de medisinske fenomenene:

Psykiatriens svar er psykopedagogikk.

Finn Skårderud er veldig urolig. Satt på den negative spissen fremstår det slik: Familieterapien i voksenpsykiatrien kan på en dårlig dag beskrives som klinisk svak, intellektuelt svak og akademisk svak. Dessuten setter han et spørsmålsteget etter etisk svak!

Familieterapien må ta sin del av ansvaret for denne utviklingen.

Vi trenger en ny epistemologidebatt, sier han.

Mentalisering:

Det trenger ikke å være slik at familieterapien ikke har en plass i voksenpsykiatrien. Finn er opptatt av mentalisering - og mener at mentalisering og familieterapi kunne være et lykkelig møte.

Alle mennesker fortolker det vi ser, hører, føler og opplever.

Finn viser oss et megetsigende bilde av den franske president Sarkozy og Obama som kikker på bakenden til en kvinne. Hva tenker de?

Det er forskjell på å tenke om noe konkret og å se seg selv fra utsiden. Fonagy definerer mentalisering som "Holding mind in mind". Hvilket betyr: Å være opptatt av egne og andres mentale tilstander, evne til å se seg selv fra utsiden og andre fra innsiden og evne til å forstå misforståelser. Evne til mentalisering er helt essensielt i forhold til sosial kompetanse. Utveksling av mentale tilstander er alltid forbundet med følelsesmessige kvaliteter. Mentalisering hjelper oss til følelsesregulering (Fonagy et al. 2002), får oss til å føle klarere (Allen 2006) og følelser hjelper oss til å få tingene på plass (Goldie 2004).

Mentalisering gir en etisk praksis, en genuin undring og nysgjerrighet som grunnleggende holdning. Da vet vi at den som er sikker, er moden nok til å vise usikkerhet og at den usikre ofte demonstrerer skråsikkerhet.

Mentaliseringsbegrepet som et møtested for samtidig teori og empiri:

Finn viser oss en modell med begrepet Mentalisering i midten, med gjensidig utveksling til evolusjonsbiologi, nevrobiologi, tilknytning – før og nå og "theory of mind". Mellom de to sistnevnte er det også gjensidig utveksling. Slik kan teori og empiri utvikle vår tenkning og praksis.

Finn har gode argumenter for modellen:

Modeller og metaforer er fundert i menneskelige erfaringer. Tilknytning: setter familieliv i sentrum og terapi er også mellom-

"Vi trenger en ny epistemologidebatt ..."

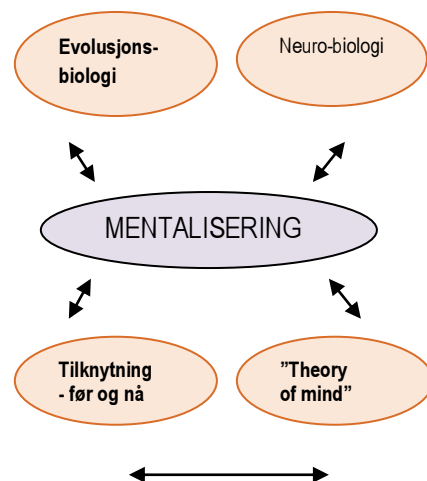
Finn Skårderud

Mentalisering: Hva tenker den ene at den andre tenker/føler – og hva tenker han om det ...



Sarkozy og Obama

Mentaliseringsbegrepet som et møtested for samtidig teori og empiri



(enkel gjengivelse av vist modell - kyk)

← Se teksten

menneskelige bånd. Oppdatert kunnskap integrerer sinn og kropp. Gir mulighet for manualer som kan skreddersys. Rommer psykopedagogikk og empowerment. Den er anti-bullshit: Se opp for metaforer. Og – en slik praksis har fokus på det etiske og kan gi akademisk evidens.

Mentaliseringsbasert familieterapi (MBT-F) :

Den fremste og (tidligste?) mentaliseringbaserte familieterapien finner vi hos Eia Asen (Asen & Fonagy 2012) fra Malborough Family Service i London.

(Allerede for mange år siden var Aasen på Risørseminaret og hadde to dagers seminar om arbeidet med sterkt belastede, fattige familier i London.

Fyldig referat fra dette finner du i Metaforum nr. 3-4 2003). På nettet vil du finne elektronisk manual. Sjekk for øvrig www.mentalisering.no for å bli oppdatert på fronten.)

Til slutt kommer Finn Skårderud med en **Happy case:**

Ved Regionalt senter for spiseforstyrrelser Nord-Norge i Bodø foregår det spennende arbeid på denne fronten. Man implementerer mentalisering som organiserende modell. Finn er veileder. Man har fokus på *hvordan ha gode dialoger med pasienter, fokus på gode kollegiale og tverrfaglige dialoger og fokus på strukturer som fremmer gode dialoger. Dette er integrert familieterapi og multifamilieterapi for voksne.*

Stetoskopet rettes mot sinnet!, avslutter Finn Skårderud, som blir behørig takket, får bok og applaus av de som enda er igjen i Gamle Logen.

Avslutning:

To innholdsrike dager er over. Fokus er behørig feiret med jubileumsseminar og middag med flotte taler, som Fokusredaktøren bør vurdere å publisere i sitt blad, slik at en del av historien til Fokus på familien også blir å finne i bladet ved 40 års jubileet.

Men vi har litt igjen av førjulsseminaret: Magnus Ringborg viser sine herlige tegninger, øyeblikksbilder og tekster fra disse to dagene. Som alltid gir Magnus' tegninger en ekstra dimensjon til arrangementet.

Helt til slutt spiller Arild Aambø "Hjemad" av Grieg, og vi ønskes vel hjem god jul – og ønsker hverandre det samme, før vi vandrer ut i desemberettermiddagen.

Hilde Ingebrigtsen,
Metaforumredaksjonen
hildeingebrigtsen@yahoo.no



**Det blir førjulsseminar i Gamle Logen neste år også!
Sett av dagene 5. og 6. desember 2013.**

Det lyriske hjørnet :

Kyndelmesse

På vinterens mest forlatte dag,
mens sola stryker som ei skaskutt røy
lågt over snøtoppene i sør,
aner du våren som en usigelig
sakte tone i skumringslyset: Livet
sitter barhendt midt i frosten
og spiller på en trefløyte,
uten å ane at noen lytter
med ørene halvt igjenstoppet
av stillhet og død.

Da ser du med ett: Det er
svarttrosten igjen. Den sitter
inne mellom greinene på en rimgrå busk
og fløyter mjukt for seg sjøl.
Finner tonen, slipper den, prøver på ny,
modulerer uendelig varsomt et tema
til solstrofen den skal synge
i førefallets rå døgn
av oppløsning og tilblivelse.

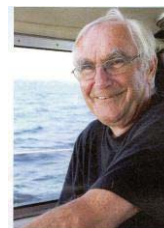
Hans Børli



Til minne:

Einar Øritsland

* 9.9.1935 – † 28.12.2012



Einar Øritsland døde i
romjulen etter kort tids
sykdom. Han ble 77 år.

Det var fullt i Tranby kirke i Lier under
seremonien den 8. januar i år. Mange ville
følge Einar til det siste hvilested.

Presten beskrev Einar som en uhøytidelig
og utradisjonell mann med et stort
engasjement og stor arbeidskapasitet.

En som kunne være markant i saker av
betydning, men som var beskjeden på
egne vegne. Av familien blir han nevnt
som en løvefar for sine egne, med passelig
variasjon mellom fasthet og lekenhet. Noe
de som kjente han lett kan slutte seg til.

Einar ble ordinert prest i 1961 og hadde
sine første år som prest på Vestlandet.

Han var senere sykehusprest ved Psyk.
avd. Lier (gamle Lier sykehus) fra 1973 til
1981. Deretter virket han som general-
sekretær for Kirkens familievern i Norge
fram til 1995 og hadde stor betydning for
utviklingen av dette feltet i de 12 årene
han hadde denne stillingen. Han var også
mangeårig medlem av NFFT fra starten av
foreningen for 30 år siden.

Einar var aktiv til det siste. I sine godt
voksne år skaffet han seg en båt som han
hadde glede av helt til siste sommer.

I sine siste yrkesaktive år fungerte han
som sogneprest i Strømsø menighet. Som
pensjonist fortsatte han å holde kurs, drev
veiledning og sjelesorg, blant mye annet.
Han var glad i gode samtaler og møtte folk
med respekt. Smil og latter kom lett –
sammen med kjappe og velplasserte
replikker.

Våre tanker går til de nærmeste.

Einar ble enkemann i 2008. Sammen med
Björg stiftet han en stor familie med fire
barn og etter hvert mange barnebarn.

Det er mange som vil savne Einar.

Metaforumredaksjonen



NFFT (Norsk forening for familierapi)

Nye og uvante arenaer for reflekterende samtaler.

Tidene forandrer seg. Så vidt vi kjenner til foregår det (dessverre) ikke altfor mye av systemorienterte samtaler innen psykiatrien. Der gjelder det derimot først og fremst å finne fram til hva som er ”feil”, hvilken sykdom og diagnose pasienten forstås å ha og så finne fram til den gode behandling for nettopp denne tilstanden. Tilstanden frikobles fra personen og behandles ”for seg”. Tilstanden består av en eller annen antatt feilkopling i psyken, reaksjonsmåten eller evt. i biokjemien hos pasienten. Alt det vi etter hvert har opparbeidet oss av kunnskap om mellommenneskelige krefter og relasjoner gjelder plutselig ikke lengre. Det er bare kunnskapen om tilstanden som gjelder. Det kan nesten synes som om de kunnskaper og ferdigheter vi har lært oss om mellom-menneskelige relasjoner ikke har noen betydning i et stadig mer sykdoms- og diagnoseopptatt felt. Du må være villig til å være ”skikkelig syk” for å få hjelp av apparatet.

Men det er jo, som vi vet, *kunnskapen* både om tilstanden selv og om den som innehar tilstanden som gjelder. Dette er sant i mange sammenhenger - for eksempel i fengsler. Det er alltid kunnskap i kontekst som teller. Det har lite for seg å vurdere og klassifisere alle som har begått samme forbrytelsen, i samme gruppe. de kan for eksempel ha drept eller voldtatt, Handlingene og ”symptomene” betyr lite i seg selv for å forklare og gi muligheter for god behandling.

Tom Andersen inspirerte i mange år fagfolk på ulike arenaer til et forsøk på å introdusere denne type tenkning i nye kontekster. I Trondheim fengsel utkrystalliserte det seg et behov for å tenke nytt for ca. 10 år siden da Gunnar Aadde Brevik ble tilsatt som sosionom innen fengselsvesenet der. Han kom på den nye og spennende tanken etter å ha deltatt på et Nordkalottseminar - at ”metoden til Tom” med reflekterende team kanskje kunne tilpasses en fengselspopulasjon. Men først måtte han spørre seg selv: Hva var det som karakteriserte gruppen av medmennesker som for tiden var sperret inne i institusjon for å ”motta straff”? Jo – deres leveforhold først og fremst: De var under oppsikt hele døgnet. De var fratatt kontakten med sin familie og venner, kanskje for ganske betydelige tidsrom. De var ofte stoffmisbrukere med periodevis påtrengende abstinenssymptomer. I tillegg hadde de ensomheten som fulgte med soningen felles. De var gjerne handikappet på andre måter også – de fleste hadde stor gjeld, ingen jobb og nesten alle manglet etter hvert fullstendig selvtilit ved å bli satt inn i en slik anstalt. Det var sultne på kontakt. Og sulten kunne slå seg ut på mange måter.

REFLEKTERENDE SAMTALER I TRONDHEIM FENGSEL



Evalueringsrapport høsten 2012
Kristin Viggen og Tora Landrø
Høgskolen i Sør-Trøndelag



Rune Fjeld, seniorrådgiver



Sosionom Kristin Viggen og
sosiolog Thora Landrø

Fangenes eneste "nærstående" – dvs. folk som de kunne snakke med til daglig – var en gruppe som vanlige mennesker ikke møter – nemlig vokterne sine. Fangene var i en spesiell situasjon – de manglet friheten (det var jo nettopp dette de var dømt til) og de var begrenset i sin kontakt med omverdenen. De opplevde innskrenkninger i alt mulig om de skulle foreta seg noe. De hadde det stort sett ikke godt i det hele tatt. "Frihetsberøvelse" er ikke særlig godt å kjenne direkte på kroppen eller i sinnet.

Men til motsetning fra andre som trenger eller ønsker psyko-hjelp var de altså ikke nødvendigvis "syke" eller "hjelptrengende". Verken etter at de kom inn i systemet eller før de kom inn. De skulle faktisk ikke inn i fengselet for å bli bra. De var rett og slett i en ganske spesiell, og for de fleste uvant, mellommenneskelig situasjon – de skulle straffes og sone sin straff.

Men hva er vel mer naturlig og rimelig enn å behandle dem slik vi gjør med mennesker i alle andre mellommenneskelige situasjoner. De er jo ingen "spesiell gruppe" eller har spesielle faktorer felles.

Med dette som utgangspunkt og sterkt inspirert av Milano-gruppens erfaringer gjennom Tom Andersens arbeid startet

Gunnar Brevik et opplegg med refleksjonssamtaler satt i et system. Han oppdaget snart at fengselsledelsen var forbausende åpen til å prøve samtaleformen som metode. Fra 2004 fikk han endog penger for å starte opp undervisningen og trekke inn fengselsbetjentene.

Gunnar var i gang! Etter tre års prøvetid søkte han Nordisk Ministerråd om forskningsmidler på bakgrunn av disse årenes erfaring – med "Reflekterende samtaler". Han satte i gang samtaler med psykolog Judith Wagner fra fengselet i Kalmar i Sør-Sverige. Han ga seg ikke en gang da Kriminalvården i Sverige hadde pekt på at det ikke kunne fremvises noen "målbare resultater" fra samtalene. Betjentene ville fortsette men ledelsen sa foreløpig nei.

Hva går metoden ut på?

Kristin Viggen og Tora Landrø ved Høgskolen i Sør-Trøndelag har fulgt utviklingen fra et faglig ståsted etter at de i 2010 ble engasjert av Trondheim fengsel for å evaluere virksomheten der, først og fremst å undersøke virkningen av å tilby slike samtaler, først og fremst fra de innsattes og tidligere innsattes ståsted.

De definerte en reflekterende samtale slik:

En reflekterende samtale er en samtale som følger en bestemt struktur. Den innsatte sitter på et eget rom sammen med to betjenter eller sivilt ansatte, hvor de sitter i en trekantformasjon. Det er kun en person som kan snakke om gangen og de snakker etter tur uten avbrytelser. Samtalen skal være på den innsattes premisser, og den innsatte velger fritt et tema som han eller hun ønsker å snakke om. Dette kan være bekymringer i forhold til familie eller andre utenfor fengselet, frustrasjoner i forhold til soningen, medinnsatte eller regelverk, eller det kan være tidligere hendelser eller opplevelser som har begynt å tenke på etter at de ble isolert i fengsel. En av de ansatte fører samtalen med den innsatte, og kan stille noen oppfølgende spørsmål underveis. Det er her et viktig prisnipp at kommentarene er positive og at spørsmålene er løsningsfokuserte. Etter en stund stopper samtalen og tredjepersonen reflekterer over det han/hun har hørt. Her skal bestandig refleksjonen starte med en anerkjennelse av det den innsatte har fortalt. Den som reflekterer kan gjenta noen av det som er blitt sagt,. Undre seg med en positiv holdning og stille utdypende spørsmål. Kommentarene og responsen tar den innsatte og samtalepartneren med seg inn i den videre samtalen. Dette gir den innsatte mulighet til å reflektere over responsen fra de andre. Samtalen kan skifte flere ganger mellom at den innsatte forteller og at den innsatte lytter til refleksjonene fra de andre. Hensikten er at den innsatte skal få oppleve at den han forteller har betydning og blir tatt på alvor. I tillegg til at tredjepersonen er til stede og reflekterer og at samtalen foregår på den innsattes premisser, legges det vekt på at den innsatte skal oppleve at dette er en likeverdig samtale. På denne måten representerer reflekterende samtaler noe annerledes i fengselssammenheng.

Det var til da gjennomført 5-600 samtaler for å få laget en "erfaringsrapport" og denne ble nå med stolthet lagt fram på møte i Trondheim med tidligere fanger, en rekke betjenter og ledelsen for fengselet til stede. Til og med fra hovedstaden kom det folk – og det var stortingsrepresentant fra Justiskomiteen og folk fra departementet som var lydhørt til stede da rapporten ble lagt fram. Og så jeg fra Metaforum, da! Familieterapimiljøet.

Og jeg hørte og så.

Mange fanger sa at de – etter at de begynte å snakke med andre fagfolk og vokterne – fikk til en langt større åpenhet enn de hadde klart tidligere. Skal man se dette i et litt større perspektiv i straffesammenheng kunne man kanskje se på slike samtaler

som et viktig allmenn-preventivt tiltak i tillegg til det individualpreventive.

For i kriminalomsorgen er man – forståelig nok - mer opptatt av gjentakelsesfaren enn vanlig er i psykiatrien. Særlig fordi gjentakende handlinger på dette plan ofte går hardt ut over medmennesker, av og til med skjebnesvangre resultater.

Fagfolkene og andre ansatte som startet opp denne måten å jobbe på hadde satt inn masse entusiasme og iver i sin nye funksjon i jobben. De hadde denne gangen fått og utviklet en "ny" måte å møte den innsatte på. De behøvde ikke å forlange en gang noen som helst grad av "sykelighet" fra den innsatte.

Metoden med "reflekterende samtaler" med den innsatte minte meg om det jeg selv hadde opplevd i terapiverdenen. Basert på Mara Selvini Palazzolis berømte metode beskrevet i "Paradosso e Contro-paradosso" (paradoks og motparadoks) tilpasset man samtalemetodene man kunne benytte seg av til fengselets kontekst.

Hensikten var først og fremst å gi fangen en refleksjon og kommentar tilbake på det som fant sted i samtale mellom fangen og hans omgivelser. Det var altså tre personer til stede i rommet samtidig under slike reflekterende samtaler: Den innsatte, en "trygg" fengselsbetjent og en tredje person som gjerne kunne ha en faglig bakgrunn og/eller være skolert i denne tenkningen. Han/hun skulle kommentere det vedkommende hadde hørt uten å vurdere eller tolke på noen som helst måte – poenget var at han/hun skulle reflektere over innholdet. Meningen var at den tredje personen skulle få anledning til å kommentere det slik at de to som deltok i dialogen fikk en tilbakemelding på hva som ble sagt og hvordan dette ble hørt av tredjemann.

*... i kriminalomsorgen
er man – forståelig nok –
mer opptatt av
gjentakelsesfaren enn
vanlig er i psykiatrien.*

Enkelt?

Ikke nødvendigvis. Det blir som vi alle vet fort oppdaget at folk ikke helt sjelden snakker uten å høre, de overser og overhører det som skje. Ikke uvanlig kan man tenke, når man ser

på hvordan de fleste parterapeuter raskt merker seg hvordan ektefeller ofte helt overser budskapene de mottar fra den andre. Noe mer høflighet eller motakelighet enn innen ekteskapet er det vel heller ikke å vente at folk skal gi hverandre inne i et fengsel. Mye er likt og gjenkjennbart, selv om det er store kontekstuelle forskjeller på en parterapi og en reflekterende samtale i fengselet.

Betjentene har uttalt at deltakelsen i samtale har vært noe av det mest spennende og givende de har vært med på. De følte at de skiftet roller fra "voktere" til "betjenter".

Reflekterende samtaler er nå blitt mer eller mindre standard metode i Trondheim fengsel. Den er også på vei tilbake i Sverige. Og kanskje innføres det også i andre fengsler etter hvert?

Hovedfunn.

På slutten av evalueringsrapporten er det anført som hovedfunn:

- De innsatt opplever det positivt å bli framsnakket og møtt med respekt og likeverd, Det er ”godt å bli sett og hørt”
- Hverdagen blir tryggere for de tilstedeværende i fengselet gjennom den nærheten og tilliten som reflekterende samtaler genererer. Sikkerhet er tross alt helt fundamentalt i et fengsel.
- De innsatte profiterer ved å utvikle sin evne til å uttrykke seg og reflektere gjennom ord og ikke ved vold.
- Anerkjennelse utvikles ved å fokusere på andre sider av den innsattes liv enn bare kriminaliteten.
- Det foreslås at det utvikles et generelt undervisningsopplegg om reflekterende samtaler som pensum ved fengselsskolen.
- Det er intet i veien for å finne nytte for metoden etter løslatelsen (jf AA-grupper).
- Det er heller ikke noe som hindrer at familien blir trukket inn i neste fase. Og der skulle jo familierapien være nyttig!

Når prinsippene for gode samtaler med terapeutisk tilsnitt kan la seg overføre til en fengselspopulasjon på denne måten, må de vel også være gode å ha innen helsevesenet. Jeg kan i alle fall ikke se noen god grunn til at ikke slike samtaler kan benyttes innen psykiatrien og hjelpeapparatet. Det er dessuten ofte de samme menneskene vi møter i ulike forkledninger. Det som er likt er vel behovet for å bli møtt og sett. Uansett hvordan vedkommende skulle ville vise seg fram i sine ulike situasjoner i livet.

Pål Abrahamsen



Gunnar Aadde Brevik i samtale med svenske Jennie Rådeström



Hilsen fra justisdepartementet



Betjenter og innsatte under presentasjonen

Bokomtale:

Utviklingspsykologi

2. utgave

Forfatter: Stephen von Tetzchner
Gyldendal Akademisk - 2012

Omtale ved Suzanne Børretzen

For omtrent syv år siden, i 2006, utkom den første utgaven av denne innføringsboka om utviklingspsykologi. Førsteutgaven var den mest utførlige innføringsboka på norsk om utviklingspsykologi til da, og mottok overveiende positiv omtale i tidsskrift for Norsk psykologforening. Siden da har den vært godt representert på pensumlister innen helse- og sosialfag og pedagogikk. Dette er den andre utgaven av det forlaget omtaler som det norske standardverket om utviklingspsykologi. Det kan neppe være noen overdrivelse å betegne også andreutgaven som det samme, med sin brede, tillitvekkende og godt oppdaterte fremstilling av fagets innhold og tenkemåte.

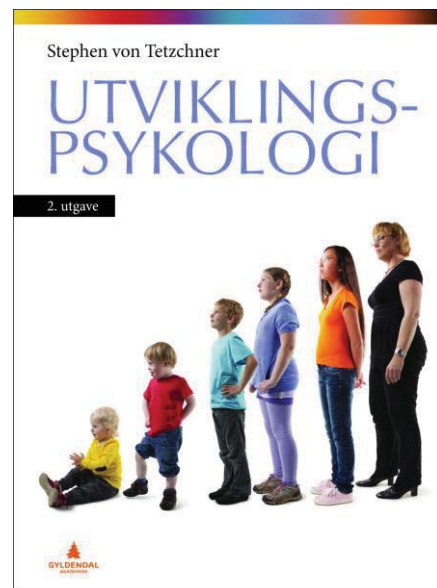
Forfatteren Stephen von Tetzchner er foruten å være en erfaren fagbokforfatter, mangeårig professor i utviklingspsykologi ved Universitetet i Oslo, og spesialist i klinisk psykologi. Hans interessefelt dekker de fleste utviklingspsykologiske områder, både normal og avvikende, typisk og atypisk utvikling.

Utviklingspsykologi består av ti deler fordelt på nesten 750 sider. Den første delen begynner med å redegjøre for grunnleggende begreper om utvikling, teorier innen utviklingspsykologi og metode. Deretter går boka utførlig inn i hvert enkelt utviklingsområde fra genetisk og tidlig nevrobiologisk utvikling, til persepsjon, motorikk, kognisjon, kommunikasjon, emosjonell og personlig utvikling, sosiale relasjoner og kjønn. Innen hvert av disse områdene gir den kunnskaper om både den typiske utviklingen og individuelle variasjoner fra spedbarnsalderen og gjennom ungdomsårene. Deretter redegjør boken for et livsløpsperspektiv på utvikling. Boken avsluttes med en gjennomgang av historiske perspektiver på fagområdet fremvekst og aktuelle strømninger.

Forfatteren understreker selv at vekten er lagt på normalutvikling, men at boka også har relevans for å forstå avvik fra det normale, supplert med mer spesialisert litteratur.

Det grunnleggende perspektivet som fremholdes er at individuelle evner og egenskaper ikke er ferdiglagede eller forutbestemte, men et resultat av et komplekst samvirke mellom biologiske og miljømessige forhold over tid. Dette innebærer at barnet både forstås som biologisk organisme og et sosialt individ i endring. I boka redegjøres det grundig og innsiktsfullt for hvordan disse endringene ser ut sosialt, mentalt og atferdsmessig, hvilke prosesser som ligger til grunn for endring og hvilke forhold som har betydning for endringene.

Innledningsvis gjennomgås de store teoriretningene innen faget. Likevel er ikke alle hovedretningene representert i teorigjennomgangen knyttet til hvert enkelt område underveis.



Dette henger sammen med at teoriene representerer et vidt spekter med hensyn til hva som anses å ha betydning for utvikling og hvilke sider det fokuseres på. I tillegg er dagens teoretiske modeller gjerne mer komplekse og spissede. I tilknytning til hvert enkelt område er det dermed de mest aktuelle teoretiske forståelsene og forklaringene som er gjennomgått og sammenlignet. Dette har som fordel at hvert av kapitlene kan leses selvstendig, men fordrer at leseren selv har en tilstrekkelig oversikt over hvilke perspektiv som er avledet av hvilke skoler eller om de i større grad er å forstå som "frittstående".

Det er undertegnede vurdering at boka fremstår svært gjennomarbeidet og grundig. At boka redegjør såpass utførlig for både studiene av konkret utvikling og tolkningen av funnene gjør det mulig for leseren å ta stilling til styrker og svakheter ved metoder og konklusjoner. De teoretiske sammenligningene gjør den konkret og spisset nok til å fenge også utover førsteårsstudentenes rekke.

Boka er svært grundig også i sine tillegg, som består av både norsk-engelsk/ engelsk-norsk ordliste, en omfattende litteraturliste og person- og stikkordsregister. Forelesere med boka på pensum kan også få tilgang til eget nettsted med bildene og figurene til bruk i undervisning tilknyttet læreverket ved å kontakte forlaget på www.gyldendal.no/utviklingspsykologi

Dette er en svært solid innføringsbok og en lærebok i utviklingspsykologi som gir et nyansert, bredt og representativt bilde av hovedperspektivene i faget. Samtidig fungerer den som et oppslagsverk med sin utførlige, grundige og oppdaterte behandling av de fleste utviklingsdomener hvis man trenger en rask oppdatering på aktuell status inn et gitt område. Boka egner seg etter mitt syn for alle studenter eller fagutøvere som trenger grundig kjennskap til barn og unges grunnleggende utvikling og trenger å kjenne fagets tenkemåte og metoder. Den er også glimrende til å oppdatere seg på hovedlinjene innen dette fagområdet og begrepsbruken.

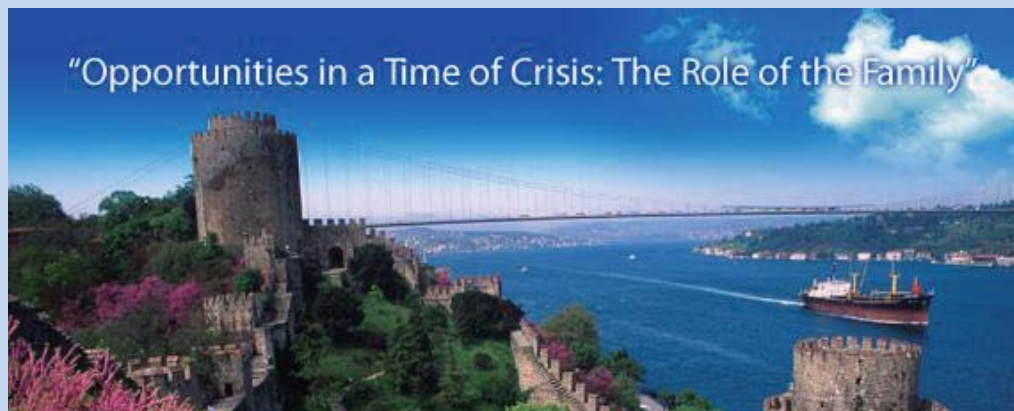
suzanneborretzen@yahoo.com

Boka består av 10 deler:

- 1. Teoretiske perspektiver og metode**
- 2. Gener, fosterutvikling og tidlig nevrologisk utvikling**
- 3. Persepsjon og motorikk**
- 4. Kognitiv utvikling**
- 5. Kommunikasjon og språk**
- 6. Emosjonell utvikling, temperament og personlighet**
- 7. Sosiale relasjoner, selvforståelse og moral**
- 8. Virksomheter, kjønn og ungdom**
- 9. Utvikling gjennom livsløpet**
- 10. Historiske perspektiver**

*

8th EFTA CONGRESS



Istanbul, Turkey from 24th to 27th October 2013

www.efta2013.org

**Norsk forening for familierapi inviterer til
Systemisk kafé på Litteraturhuset i Oslo. Amalie Skram salen
19. februar kl.18.30 (inngang fra 18.00)**

Søren Hertz

Intervjues av Alicja Olkowska



Søren er dansk psykiater og har vært med i PsykCentrum i Hillerød siden starten i 2000. Hans arbeid omfatter en bredde med utgangspunkt i barn og unge i utsatte posisjoner. Han er en etterspurt foredragsholder og veileder i Danmark og det øvrige Skandinavia. Hans siste bok *Børne- og ungdomspsykiatri- nye perspektiver og uanede muligheder* (2008) er ute i 6. opplag og er oversatt til svensk og norsk.

**Pris: kr 100,- for medlemmer av NFFT / kr 125,- for ikke-medl.
Mat og drikke kjøpes i Litteraturhusets kafé i 1. etasje**

Følg med på www.nfft.no og på våre facebooksider .

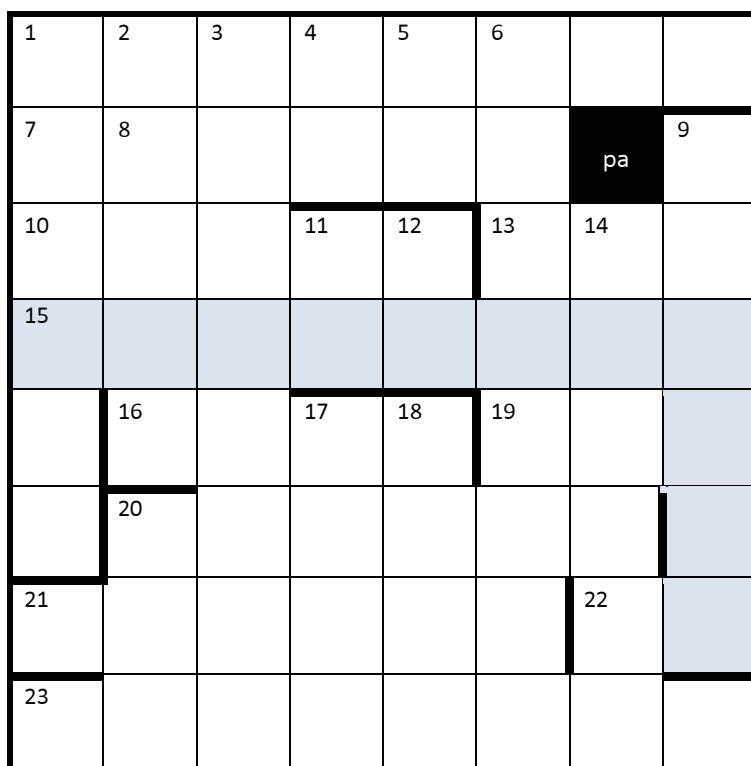


♥		TERAP .. Ital.	YR	DERE	STED	SPRÅK	UT- ROP	GL. KAR	URO	♥	POSI- SJON	LILLE	
FAM- GRUPPE		F	L	E	R	F	A	M	I	L	I	E	
BEDRIFTER		R	E	D	E	R	I	E	R	UNG	N	Y	
TIDSROM		U	K	E	♥	A	TRE VOK.	T	SYKD.	VANL FORK	N	O	
PLANTE		G	E	R	A	N	I	U	M	SKUR GOD- TERI	E	L	
OMR.	E	G	N	♥	NAVN	S	U	S	S	I	HULL	F	
♥		E	EN- SOM	KOM- PIS	BIL SKOLE	K	I	A	STRØ ØKE	S	Å	MAT	
SPREKK !		R	E	V	N	TÅRE ENG.	TRUT	L	E	P	P	E	
INTENS		I	N	E	T	T	KANT ØDE	E	S	I	N	G	
RAD		M Å L	E T T	E	N	H	E	T	M	E	N	I	G
MÅL	K	G	♥	N	VOK.	A	O	GRAD. MILIT.	UKJ.	N	N	♥	
PLAGG	Ø	R	E	V	A	R	M	E	R	E	G	KYK	

LØSNING: KRYSSORD 4-2012

LØSNING: KRYSSORD 4-2012

Kryssord 1-2013



Vannrett:

- 1 Sted for neste EFTA-kongress (oktober 2013)
- 7 1 vannrett er største by i dette Landet (over)
- 10 Smak
- 13 Opprører fra Argentina på Cuba
- 15 Olympiabyl (ord med knekk) i Norge
- 16 Samtlige
- 19 Lukt
- 20 Virkelige
- 21 Vindistrikt i 1 loddrett
- 22 Plass i rekka
- 23 Gjør kirurgene

Loddrett:

- 1 Land hvor Milanogruppen kom fra
- 2 Naboland til 7 vannrett
- 3 Eventyrfigurene fra Norge
- 4 Skli!
- 5 Nesten ti
- 6 Ugift mann (engelsk)
- 9 Mynt
- 11 Liten mengde
- 12 Æ
- 14 Fiskene
- 17 Beveger
- 18 Kna
- 20 Tau



✂ Løsningen sendes til :

Smedgata 49, 0651 Oslo
(Merk: NFFT / Metaforum).
Innen 15. april 2013

Jeg har løst kryssord nr. 1-2013

Navn:

Adresse:.....

.....

E-post:

**Premien er som vanlig kr. 250,-
i avslag på neste Vetre-konferanse**

LYKKE TIL !



Minner om vervepremie: kr. 250,-

**i avslag på årskonferansen på Vetre,
pr. vervet medlem.**

VERV I VET !

Følg med på www.nfft.no og på våre facebooksider.

Juniseminarene på Nordkalotten

Forfattere: Magnus P. Hald. Eva Kjellberg. Anders Lindseth. Pål Talberg .

Bakgrunnen for Juniseminarene

Nordkalotten utgjøres av den delen av Norge, Finland, Sverige og Russland som ligger nord for polarsirkelen. Området er stort, goldt og tynt befolket. For menneskene som lever her, er avstanden ofte lang til nærmeste sentrum og nærmeste sykehus.

Tromsø er den største byen i Nord-Norge. Her ble Åsgård sykehus etablert i 1961. Sykehuset skulle ha sentralsykehusfunksjon i psykiatri for Troms og Finnmark fylker, et opptaksområde på ca. 225 000 innbyggere. Institusjonen var planlagt med mer enn fire hundre senger. Humanistiske strømninger i psykiatrien på sekstitallet, sammen med den enorme geografiske størrelsen på sykehusets opptaksområde, bidro til alternativ tenkning hos en del av fagfolkene ved Åsgård. De begynte å reise ut fra sykehuset for å arbeide sammen med lokalt hjelpeapparat ute i kommunene. Denne utadrettede virksomheten banet vei for at familieterapien, som nådde Norge tidlig på syttitallet, fikk et sterkt fotfeste i Nord-Norge. Den første tiden var det strategiske og strukturelle terapiformer som dominerte. Etter hvert ble imidlertid ”Milano-modellen” viktigst, og den tilnærmingsmåten som denne modellen representerte, ble et viktig utgangspunkt for den videre utviklingen i landsdelen. Ideer omkring tid og kontekst fikk spesielt stor betydning: Folk endrer seg på bakgrunn av de sammenhengene de er en del av, og en viktig del av disse sammenhengene er familien og lokalsamfunnet.

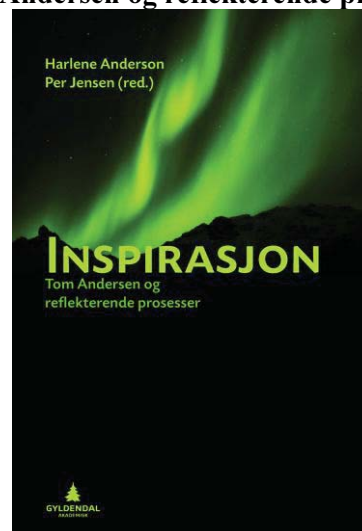
Tom Andersen begynte sin karriere ved Universitetet i Tromsø i 1976. Der var han ansatt som professor i sosialpsykiatri frem til han gikk av med pensjon i 2006. Tom tenkte tidlig at psykiatriske tjenester skulle tilbys pasienter nærmest mulig deres naturlige livsmiljø, og at det var spesialisthelsetjenestens oppgave å hjelpe primærhelsetjenesten med dette. På denne bakgrunn tok han på slutten av syttitallet, sammen med noen kollegaer, initiativ til et prosjekt i Tromsø hvor en ville prøve ut en mer utadrettet behandlingsmodell, samtidig som en studerte ”systemorientert familieterapi”.

Resultatet av dette prosjektet ble oppfattet som meget positivt. Blant annet gikk antall innleggelser i psykiatriske sengeavdelinger klart ned i prosjektperioden. Likevel var en del av psykiaterne ved Åsgård sykehus skeptiske, kanskje i første rekke fordi praksisen brøt med den mer vanlige, individualistiske, medisinsk orienterte forståelse av psykiatrisk behandling. Prosjektet ble stoppet. Gruppen lærte på en tydelig måte at ”systemisk tenkning og praksis” også må inkludere de som utøver praksisen og deres relasjoner til omverdenen, og dessuten at forandring først og fremst kommer innenfra, den kan ikke påføres utenfra.

For flere av de som deltok i prosjektet, var det viktig å videreføre ideene om betydningen av tid og relasjoner i arbeidet med psykiatriske problemer. De ønsket at terapeuter og profesjonelle hjelpere fikk anledning til å bli kjent med disse tankene. I 1982 ble det på denne

Kapittel hentet fra boken:
INSPIRASJON

Tom Andersen og reflekterende prosesser.



Gyldendal 2008

Bokens to redaktører **Harlene Anderson** og **Per Jensen** har med seg 41 bidragsytere fra 10 forskjellige land.

bakgrunn arrangert et stort seminar i Tromsø under overskriften "Psykiatri i lokalsamfunnet". Mye av oppmerksomheten ved dette seminaret kom imidlertid til å vende seg bort fra "lokalsamfunnsperspektivet". I stedet rettet mye av fokuset seg mot det psykiatriske sykehuset i Tromsø. En erfarte at når en møtes i sentrum, blir en lett mest opptatt av hva som foregår i sentrum. Møter om arbeid i små lokalsamfunn kan best skje "der ute".

Dette ble starten på Juniseminarene. Tom Andersen tok initiativet til å arrangere åpne tre dagers seminarer i juni hvert år for klinikere som var interessert i systemisk teori og praksis. Målgruppen var i utgangspunktet fagfolk i Nord-Norge, men ble raskt utvidet til også å omfatte Nord-Sverige. Seminarene ble holdt i små lokalsamfunn i Nord-Norge, på så små steder at bare de som var virkelig interesserte, kom. Gjesteforelesere kom fra hele verden til disse faglige samlingene langt ute i periferien. Stemningen var spesiell. Også midnattsolen bidro ofte til at det var vanskelig å få pauser fra faglig- og annen aktivitet de dagene og nettene seminaret foregikk. Mange opplevde disse samlingene som en betydelig faglig stimulans og vendte tilbake år etter år.

Det første seminaret i 1983 var i Gryllefjord, et fiskevær på utsiden av Senja. Over hundre deltagere kom for å møte Lynn Hoffman og Peggy Penn fra New York, og ikke minst for å møte hverandre. Året etter kom i tillegg Luigi Boscolo og Gianfranco Cecchin. Da var møtestedet Kabelvåg i Lofoten. Senere har møtene fortsatt hvert år på stadig nye "småsteder", med flere forskjellige innledere både fra inn- og utland. To av de mest betydningsfulle var Harry Goolishian og Harlene Anderson fra Houston-Galveston i Texas. De kom tilbake til flere Juniseminarer og etablerte sterke bånd til flere fagmiljøer på Nordkalotten. (Appendixet inneholder en oversikt over alle Juniseminarene frem til 2012).

Etter at kollegaer fra svensk Lappland ble med i 1988, har Juniseminaret flere ganger blitt arrangert i Nord-Sverige. I 1994 ble to russere fra Arkhangelsk invitert med, og tre år senere ble seminaret holdt der. Gjennom mange år representerte Juniseminaret en viktig del av den teoretiske basisen for et toårs utdanningsprogram i systemisk arbeid. Nærmere fem hundre deltagere gjennomførte denne utdannelsen. Utdanningsprogrammet er senere blitt videreutviklet og fra århundreskiftet har det vært etablert som en vekttallsutdanning (60 studiepoeng) i "Relasjons- og nettverksarbeid" ved Høgskolen i Tromsø. Samtidig er Juniseminarene blitt videreført utenfor denne formaliserte utdanningen som et møtested for refleksjon og utvikling av ideer knyttet til klinisk arbeid. En viktig side ved seminarene har vært å støtte opp om klinisk forskning som en sosial praksis.

Juniseminarene er blitt en viktig møteplass for mange. Deltagere fra en rekke ulike fagdisipliner og forskjellige arbeidssteder har vært med, noe som har gjort samlingene svært sammensatte, med en rekke ulike ønsker, meninger og synspunkter. Noen deltagere har kommet hvert år, noen "nå og da" og noen bare en gang. De som kommer, vet hva som er best for dem: Enten å delta på seminarene og diskusjonene om dagen eller å delta på diskusjonene i de lyse nettene. For mange ble det begge deler. Alle som vil, er velkomne til å delta, det er den viktigste føringen for Juniseminarene. Et annet viktig prinsipp er å bringe inn gode innledere. I tillegg står betydningen av at seminarene hele tiden foregår i utkanten, i sentrum for refleksjonen.

Betydningen av Juniseminarene

Juniseminarene ble raskt populære. Grunnen til denne populariteten var at de ble opplevd som viktige. Samtidig var det ikke så lett å si hvorfor de var viktige. En typisk reaksjon blant deltagere på Juniseminarene kunne være følgende: Dette har vært spennende, engasjerende, interessant, men jeg vet ikke riktig hva jeg sitter igjen med. I denne reaksjonen ser vi en

forskjell mellom Juniseminarene og andre seminarer og kurs. De vanlige tilbud til terapeuter, helsearbeidere, sosialarbeidere og andre profesjonelle hjelpere vil gi opplæring og informasjon. Også Juniseminarene tok opp nyttige og informative temaer, men de muliggjorde også noe annet, noe som ikke var så vanlig. De ga rom for deltagerens egne refleksjoner, med utgangspunkt i egne erfaringer. De gjorde det mulig for deltagerne å knytte sine egne spørsmål og undringer til de diskuterte temaer.

Juniseminarene representerte en annen innstilling: Deltagerens egne erfaringer, tanker, antagelser, funderinger og undringer fikk prioritet – fremfor en informasjon som en kursledelse måtte mene at deltagerne trengte. Dermed kom seminardeltagerne inn i en bevegelse i forhold til egen forståelse. De fikk (i større grad enn ellers) mulighet til å gjennomtenke grunnlaget for sin forståelse, og dermed kom de inn i en bevegelse som også omfattet dem som forstående personer – med deres særegne kulturelle og geografiske tilhørighet. Det var spennende. Men det var ikke alltid så lett å si hva dette spennende var, for det besto nok like mye av bevegelsen selv som av bestemte teoretiske forståelsesinnhold.

Man skulle tro at alle seminarer og kurs som arrangeres for profesjonelle hjelpere, tar sikte på å fremstille ny informasjon og nye teorier på en slik måte at de blir forståelige ut fra deltagerens egne erfaringer. Dessverre er det ofte ikke slik. Selv når deltagerne inviteres til å bringe inn egne erfaringer, vil ofte presenterte informasjoner og teorier ha forrang fremfor erfaringene. Man mener gjerne at det viktigste må være at kursdeltagerne tar inn – og er i stand til å ta inn – den formidlede informasjon. Dermed kan deltagerne forholdsvis enkelt fortelle hva de har lært på et kurs, men dette er ikke alltid så veldig spennende, når de nye “kunnskapene” ikke har rokket ved forståelsesgrunnlaget.

I dag kan vi kanskje si at Juniseminarene har vært forut for sin tid. De understreket betydningen av praktikernes egne erfaringer mens det ennå var uvanlig å gjøre det. I flere tiår var evidensbasert kunnskap blitt fremhevet som grunnlag for handling. Nærmest all lit ble satt til en forskning som skulle finne ut hvilke antagelser vi har belegg (evidence) for å tro på. Men i dag blir det stadig tydeligere at profesjonell praksis ikke bare kan basere seg på antagelser, hypoteser, forklaringer og teorier, uansett hvor god evidens vi måtte ha for deres riktighet. Praksis forlanger fremfor alt en kroppslig forankret kunnskap (embodied knowledge) som viser seg i handling, og som fremkommer som svar på en utfordring den handlende opplever at handlingssituasjonen representerer. Med andre ord, god praksis krever ikke bare at aktøren er oppdatert på nyere forskningsresultater, men også at vedkommende kan svare adekvat på utfordringen i de ulike situasjoner hun eller han møter. Og denne kroppslige kunnskapen må vi også stille krav til, slik vi stiller krav om evidens for våre antagelser. Nettopp dette kroppslig forankrede handlingsgrunnlaget har Juniseminarene utfordret og dermed bidratt til å utvikle.

Det er ikke nok å tilbringe tid i praksisfeltet for å bli en erfaren og klok praktiker. Tid forhindrer ikke at uheldige handlemåter og uvaner fortsatt traderes. Skal den praktiske kunnskapen utvikles, må den utfordres og gjøres til gjenstand for refleksjon. Det er nødvendig at praktikerens i større grad blir seg bevisst sin egen praksis. I hvilken grad kommer teoretisk kunnskap til anvendelse, i hvilken grad blir tradisjoner og vaner (eller uvaner) bestemmende for handlingen? Hvilken fortrolighet med handlingssammenhengen kommer til uttrykk? Hvor nødvendig og avgjørende er slik fortrolighet? Hvilke holdninger innenfor fellesskapet av aktører får betydning for handlingen? Skal praktikerens finne kvalifiserte svar på slike spørsmål, – svar som kommer praksis til gode –, kreves en annen slags forskning enn den science-pregede forskning som bare søker etter en evidens som taler for eller imot antagelser. Det kreves en utforskning av den kroppslig forankrede praktiske kunnskapen. En slik

forskning forutsetter et utforskende, ”kommunikativt rom” der praktikerne kan artikulere egen erfaring og egne forestillinger og prøve dem ut i diskusjon med andre praktikere. I disse diskusjonene trenger praktikerne teoretiske perspektiver for å kunne vurdere meningen og betydningen av ulike erfaringer og tanker. Lokalisert i nordnorsk kultur og natur har Juniseminarene representert et slikt ”kommunikativt rom” for svært mange av deltagere.

Toms betydning for Juniseminarene

Innlederne på Juniseminarene ble vanligvis invitert som Toms venner, med all hans omtanke og oppmerksomhet. Han la forholdene til rette slik at den enkelte skulle kunne få bruke tiden slik hun eller han fant mest nyttig. Dette har vært en viktig forutsetning for den varme, vennlige og kreative atmosfære som alltid har preget Juniseminarene. Måten seminarene ble organisert på, demonstrerte de vanlige prinsippene for reflekterende samtaler: Betydningen av at den som inviterer til et møte, er ansvarlig for å legge forholdene til rette for at de som ønsker å snakke får rom til å snakke, og at de som ønsker å lytte kan gjøre nettopp dette. Samtidig som alle gis anledning til å skifte mellom en samtalende og en lyttende posisjon. Toms forsiktighet og det rommet han la til rette for, ga dem som var tilstede, muligheten til å skape sin egen forståelse ved å legge noe nytt til det som tidligere var kjent og forstått. Dette kunne ikke vært oppnådd uten Toms faste og aldri vikende tro på denne rettferdige form for maktfordeling.

Juniseminarene har representert en form for demokrati i praksis, på samme måte som Toms øvrige innsats i fagfeltet. Denne innsatsen har ikke blitt verdsatt av alle. Tom har ofte blitt utfordret av kolleger med et annet syn på behandling, spesielt i deler av den akademiske psykiatrien, og han har måttet tåle mange former for angrep. For alle oss som har vært og er en del av det løselig sammenvevde nettverket på Nordkalotten, har Tom vært en naturlig autoritet og leder. Han har våget å følge sine tanker og ideer litt lenger enn de fleste av oss. Han har turt å ta sine praktiske erfaringer på alvor og stolt på det han har hørt og sett – og ikke minst kjent i sin egen kropp.

Fellesskapet har alltid vært viktig for Tom og han har selv alltid understreket betydningen av menneskene han har hatt rundt seg for alt det arbeidet han har stått oppe i, også i planlegging og organisering av Juniseminarene. For Tom var det viktig at deltagerne kunne føle seg respektert og inkludert. Han var alltid tilstede og klar til å snakke med og lytte til alle som måtte ha noe på hjertet. Han tok ikke bare pasienter og klienters uttrykk på alvor, men anerkjente gjennom sin reflekterende og demokratiske arbeidsform også betydningen av kollegers erfaringer.

Juniseminarene har alltid vært ”et trygt sted” som har gitt rom for refleksjon, – der alle har hatt muligheten til å uttrykke seg og motta inntrykk. Man kan si at Juniseminarene har representert et åpent, utforskende, kommuniserende og reflekterende rom: Sjeldent og verdifullt og helt i Toms ånd!

Appendix: Juniseminarene

1983: Gryllefjord, Troms; Lynn Hoffman og Peggy Penn, begge NY, USA: ’Familieterapi’
1984: Kabelvåg, Nordland: Luigi Boscolo, Gianfranco Cecchin (begge Milano, Italia), Peggy Penn og Lynn Hoffman: ’Milano tilnærmingen’.
1985: Først Karasjok, Finnmark, deretter gjentakelse i Sulitjelma, Nordland: Harry Goolishian (Galveston, USA), Donald Bloch (NY, USA), Peggy Penn og Lynn Hoffman: ’Systemisk familieterapi’.
1986: Alstadhaug, Nordland: Gudrun Øvreberg og fysioterapikolleger: ’Aadel Bülow-Hansens’s fysioterapi’.

1987 a): Honningsvåg, Finnmark: Alexander Blount og Raphael Ben Dror (begge Mass. USA): 'De mest belastede psykiatriske pasientene og deres tilpasning i lokalsamfunnet.'

1987 b): Skogsholmen, Nordland: Harlene Anderson og Harry Goolishian: 'Veiledning'.

1988: Sulitjelma, Nordland: Heinz von Foerster (USA), Ernst von Glasersfeld (USA), Humberto Maturana (Chile), Lynn Hoffman, Fredrick Steier (USA), Stein Bråten (Norge), Luigi Boscolo, Gianfranco Cecchin, Harlene Anderson, Harry Goolishian, Tromsø gruppen: 'Et gresk kjøkken i det arktiske. Familiesamtaler forsøkes beskrevet i et konstruktivistisk perspektiv (i et kybernetisk språk)'.

1989: Skibotn, Troms: Judith Davidson, Martha Ratheau, Dusty Miller, William Lax and Dario Lussardi (Brattleboro, USA): 'Praktisk arbeid med familier'.

1990: Melbu, Nordland: Kenneth Gergen (USA), Harry Goolishian, Harlene Anderson, Jan Smedslund (Norge) og Tromsøgruppen: 'Konstruksjon, språk og mening i forskning og praktisk arbeid'.

1991: Alta, Finnmark: Seminaret var planlagt 1 ½ år før om krisen på Finnmarkskysten. Krisen avtok imidlertid og interessen for seminaret falt og det ble kansellert.

1992: Gryllefjord, Troms: Grupper fra Nordkalotten presenterer eget arbeid.

1993: Svolvær, Nordland: Margareth Wetherell, Jonathan Potter (begge England), Steinar Kvale (Danmark), Harlene Anderson, Kenneth Gergen, Mary Gergen, Sheila McNamee, Jack Lannaman, John Shotter, Peggy Penn, Donald Polkinghorne, Brent Atkinson, Ron Chenail, Tom Conran (alle USA), Max Elden, Hanne Haavind, Sissel Reichelt, Åge Wifstad, Anders Lindseth, Magnus Hald, Tom Andersen (alle Norge): 'Konstruerte virkeligheter: forskning, klinikk, teori'.

1994: Björkliden, Sverige: 'Grupper på Nordkalotten presenterer eget arbeid'.

1995: Svanvik, Finnmark: Peggy Penn og Marilyn Frankfurt (USA): 'Skriving som del av psykoterapi'.

1996: Sulitjelma, Nordland: Sheila McNamee, John Shotter, Harlene Anderson, Mary Gergen, Kenneth Gergen, Peggy Penn, Marilyn Frankfurt, Jukka Altonen (Finland), Viggo Rossvåg (Norge), Åge Wifstad, Anders Lindseth: 'Samtalenes og språkets innvirkning på praksis og forskning'.

1997: Arkhangelsk, Russland: 'Fagfolk fra Nordvest-Russland, Nord-Finland, Nord-Sverige og Nord-Norge møtes og utveksler erfaringer og spørsmål'.

1998: Gällivare, Sverige: Grupper på Nordkalotten diskuterer: 'Kvalitativ og kvantitativ kvalitetssikring'.

1999: Bodø, Nordland: BUP Gällivare, Tumba BUP (Stockholm), Houston Galveston Institute (USA) og BUPA Bodø: 'Arbeid med barn og unge.'

2000: Røst, Nordland: 'Uttrykkenes skapende kraft'. Kansellert pga for liten påmelding. Uvær de dagene det skulle vært arrangert ville gjort det umulig å komme ut til Røst.

2001: Sulitjelma, Nordland: Ulike deltakere i Nordkalottprosjektet: 'Det viktigste (i mitt liv)'.

2002: Harstad, Troms: Janet Swensson, Eva Kjellberg, Ingegerd Wirtberg, Marianne Wikman (alle Sverige), Gudrun Øvreberg, Ingeborg Hansen, Eli Rognved, Ingar Kvebæk (alle fysioterapeuter fra Norge), Anders Lindseth: 'Uttrykkenes plass og betydning i veiledning og praksis'.

2003: Juni seminar ikke arrangert: all energi gikk til det nye studiet i relasjons- og nettverskarbeid

2004: Tromsø: Elspeth McAdam (England), Michael White (Australia), Tom Andersen, Lynn Hoffman, John Shotter, Harlene Anderson, Hilde Ingebrigtsen: 'Vurderende, fortellende og reflekterende språk i konsultasjoner'.

2005: Björkliden, Sverige: 'Grupper på Nordkalotten presenterer eget arbeid'.

2006: Alta, Finnmark: 'Grupper på Nordkalotten presenterer eget arbeid'. Klinisk arbeid, organisasjon, utdanning.

2007: Sulitjelma, Nordland: Uttrykkenes betydning i levende møter mellom mennesker. Hvilken betydning har diagnostisering og 'evidens-basert kunnskap' for slike møter? Anders Lindseth (Norge), John Shotter (England). Tom Andersen skulle også innledet her, men døde brått en måned før arrangementet.

2008: Gällivare, Sverige: Individets stemme i familie og samfunn; Hvordan engasjere barn og voksne i konstruktiv samhandling. Jim Wilson (England), Peter Rober (Belgia).

2009: Sommarøy, Tromsø: Preparations for the Happening of Change. Kroppserfaringer og språkets uttrykk i det rommet vi er i. Jim Wilson og John Shotter (England)

2010: Tromsø: Hold me tight – Emotionally Focused Therapy (EFT)
Dr Sue Johnsen (USA)

2011: Kiruna, Sverige: Hjelpsom praksis i "evidensens tid" – Hvordan evaluering og forskning om eget arbeid muliggjør en dialogbasert praksis. AVLYST grunnet for få påmeldte

2012: Sommarøy, Tromsø: Reflekterende prosesser og åpen dialog. Har dette en plass i fremtidens praksis. Rolf Sundet, Jakko Seikkula, Anne Hedvig Vedeler, Holger Hole, Anders Lindseth

FRA METAFORUM årgang 8 nr. 3–1988.

Som nevnt i Redaksjonenes røst vil vi i løpet av dette jubileumsåret finne frem noen gamle innlegg fra bladet som vi presenterer som de ble presentert den gangen. Denne gangen med et utenfrablikk på familieterapeutenes verden og virke.

RAPPORT FRA FIRE KATTER BLANT HERMELINENE.

Det er ikke godt å si hva som trakk mest, Risør i august eller Helm Stierlin – uansett var det nok til at vi tok sjansen på å krysse grensen inn til helfrelste systemteoretikernes aller helligste. Vi meldte oss på familieterapeutenes sensommerseminar 1988.

Når man som oss kommer fra en travel og brokete virkelighet i en hovedstadens psykiatriske poliklinikker, en det med en god del misunnelse man tenker på (det man tror det er) familieterapeutenes beskyttede hverdag. Her er det klare behandlingsprogrammer, de som ikke passer inn blir skibbet ut, her er det rollespill, skulpturering og reflekterende team. Her passer til og med de sirkulære løkkene til virkeligheten, hvor rart det enn kan høres. Kanskje selv sosiale sammenkomster er fulle av hypotesedannelser, sirkularitet og nøytralitet?

Nå ble det ikke slik, og det er mulig at Helm Stierlin selv var den viktigste årsaken til det. Vi møtte en engelsktalende foreleser, en vennlig, behagelig, nøktern person som inviterte tilhørerne til å lytte. Begreper som ambivalens og projeksjon var ikke bannord for han. Det gjorde nok sitt til at vi slappet av og fant at dette var matnyttig også for oss.

Matnyttig, ja. Innledningen med en to timers filosofiforelesning om Nietzsche var nok kanskje ikke det beste eksemplet i så måte. I referatgruppa hersket det uenighet i synet på hvor bra dette var. Her skal også filosofen Stierlin få komme til ordet gjennom sitt sitat av T. S. Elliot "Where is the life we have lost in living? Where is the wisdom we have lost in knowledge? Where is the knowledge we have lost in information?"

Familier danner gjerne en felles mening om tilværelsen gjennom konversasjon (i Maturanas forstand) og utvikles gjennom å ta opp i seg informasjon som gjør en forskjell, for eksempel informasjon om at et barn vokser og endrer sin posisjon i familien. I vår "poliklinikkfamilie" ble det ulike meninger som kom ut av vår konversasjon. Men bra var det, noe fikk vi alle ut av seminaret til inspirasjon til ny giv i teamarbeidet omkring familieterapitimene våre. Enskjønt ble vi noe skuffet over den tilsynelatende mangel på refleksjon som lå i den måten "eksperten" Stierlin påtok seg jobben som konsulent i en terapi der hans kone ba om hjelp. En terapi som ble vist på video for forsamlingen. Her ble et Stierlin-univers demonstrert, ikke det multivers som selve settingen innbød til. Kona/terapeuten ble en passiv tilhører til sin kompetente ektefelle.

Stierlins egen analyse av makt vakte også reaksjoner hos oss. Han likestilte den hjelpeløses makt med den kompetentes makt, ved å påpeke det innbyrdes avhengighetsforholdet mellom de to posisjonene. Han eksemplifiserte dette ved det han kalte "par i clinch", i fastlåste konflikter med enten-eller beskrivelser av deres felles realiteter. Det slo en at denne tankemodellen kan hindre en terapeut i å se reelle maktkonflikter og mulige overgrep i slike parforhold. Også terapeuter kan komme til å forveksle projeksjoner og aktuelle realiteter i sine forsøk på å skape en meningsfull forståelse av et parforhold.

Stierlin som terapeut markerte mer sin likhet med – enn sin forskjell fra andre kjente læremestere i kortidsfamilieterapi. Han stilte hypotetiske spørsmål, spurte sirkulært, lette etter unntak fra regelen i samhandlingen (som Steve de Shazer). Det "vanskelige", paret ble mer forståelig, og den dyktige Stierlin ble til å kjenne seg igjen i, når han famlende ga intervensjonene sine tilbake.

Også vårt bilde av den vennlige og velskolerte filosof og terapeut ble komplett etter hvert. Vi fire reiste hjem i mild kollegial forståelse.

Og takk til arendalittene i arrangementskomiteen for et bra initiativ! Vi skulle bare ønske at dere neste gang vil gi oss flere pauser, det er vanskelig å holde oppmerksomheten oppe over flere timer i strekk.

Vi håper å møtes neste sommer i Risør?!

Svein Blomhoff
Psykiater

Anne Stai
sosionom

Rigmor Mogård
psykolog

Åse Hoseth
psyk.sykepleier

Psykiatrisk Poliklinikk, Josefinegt. 30. Dikemark sykehus, avd. 3

BALANSEKUNST

- mellom storm og stille



nfft

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI ÅRSKONFERANSE & SEMINAR

30 års jubileum!

13. - 15. februar 2013

Thon hotell Vettre - Asker



- Plenumsforelesninger
 - Generalforsamling
 - Systemiske kafeer
 - Workshops
 - Kunstneriske innslag
- Underholdning og dans
 - Jubileumsmiddag
 - Sangkafé

Workshops Vetre, 13-15 februar 2013:

Navn	Før lunsj: kl. 09.00-12.00	Tid
May Britt Solem Førsteamanuensis, HIOA	Foreldrepraksiser- forstått som situerte praksiser	3
Astrid Halså Førsteamanuensis, HIL	Å være mamma med psykiske helseplager: <i>Sykmeldt fra jobben men ikke fra moderskapet.</i>	3
Erling Fidjestøl Robust	"Slik jeg har lært Alex å kjenne..." -brev fra betydningsfulle personer	3
Alicja Olkowska Studieleder. RBUP	"På jakten etter X- files" <i>Om det å dele personlige historier og erfaringer i terapeutiske møter - familierapeutenes refleksjoner</i>	3
Jarle Svandal BUP Asker	Fedre i familiebehandling <i>-en intervjuundersøkelse om fedres deltagelse i familiebehandling og om det å være far i dag</i>	3
Jarle Raknes Bufdir	Familierapi i en normativ kontekst	3
Erik Andreassen & Stein Knudsen Familievernkontoret Østfold sør	Sinna mann	3
Etter lunsj: kl. 13.30-15.00		
Ingvild Dahl & Steinar Bøhn Trondheim kommune BFT-omsorgsenheten, LINK	Når barn gir opp <i>Vi møter barn som blir liggende under dyna, lar være å gå på skole og slutter å snakke.</i>	1 ½
Rolf Blisten Kommunepsykolog, Narvik	OM ORDENE IGJEN - særlig om to av dem. Sinn og sjel, og deres hjelpekunst	1 ½
Marianne Bjørnson Roer & Brit Selvik Robust	Team of life - en leken og reflektert måte å jobbe med et dårlig klassemiljø	1 ½
Sidsel Ingunn Larsen & Harald Øhrn Robust	Rapport fra Ramallah -håpefullt arbeid med traumatiserte familier	1 ½
Trude Finseth Ambulant familieenhet, Bjerketun, Vestre Viken HF	"Kan vi gjøre noe - ikke bare snakke?" – Miljøterapi som døråpner for familierapi	1 ½

**Påmelding til Workshops gjøres i løpet av konferansens første dag.
Vi følger prinsippet om første mann til mølla.**

2. INNKALLING TIL GENERALFORSAMLING I NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

Thon Hotel Vettre, Asker – torsdag 14.2. 2013 kl 15.30

DAGSORDEN

- 1. Valg av dirigent, to referenter og to medlemmer til å underskrive protokollen fra generalforsamlingen**
- 2. Styrets årsberetning for 2012**
- 3. Årsregnskap 2012 i revidert stand**
- 4. Styrets virksomhetsplan 2013-2015/ Handlingsplan 2013**
Orienteringssak: Styremedlemmene Allan Ettrup Hansen og Arne Kallekleiv har i en overgangsperiode fungert som sekretariat for NFFT, henholdsvis som daglig leder og medlemsansvarlig. Arne stiller ikke til gjenvalg som styremedlem for ny periode. Allan er valgt som styremedlem til 2014, men går ut av styret i 2013 . Begge vil fortsatt delta på styremøtene, men nå i sine nye funksjoner som daglig leder og medlemsansvarlig. Som følge av dette velges det ett nytt styremedlem for et år i tillegg til de som skal velges i årets valg.
- 5. Fastsettelse av budsjett for 2013**
- 6. Medlemskontingent for 2014**
Forslag til vedtak: Økning av medlemskontingenten fra kr 750,- til kr 800,- fra og med 2014. Fremmet av styret i NFFT.
- 7. Årsberetning fra fondsstyret**
- 8. Foreningens prokura og signaturrett.** Forslag fremmet av styret i NFFT
- 9. Akkrediteringsordning for familieterapeuter** Forslag fremmet av Arbeidsgruppen
- 10. Medlemskap i Nordisk Baltisk Organisasjon (NBO)** forslag fra Lars Robert Lund.
Valg:
- 11. Valg av styreleder for 2 år**
- 12. Valg av to styremedlemmer for 2 år.**
- 13. Valg av ett styremedlem for 1 år**
- 14. Valg av tre varamedlemmer for 1 år**
- 15. Valg av valgkomité, tre medlemmer for 1 år**
- 16. Valg av revisor for 1 år**
- 17. Valg av ett fondsstyremedlem for 2 år**
- 18. Orienteringssaker**
- 19. Eventuelt**



Dokumenter til generalforsamlingen, som årsberetning med mer
blir lagt ut på www.nfft.no 1. februar 2013

Årsregnskapet legges frem på Generalforsamlingen

Se saker med forslag til vedtak på de følgende sidene:

Se også kommentarer til sak 9

SAKER TIL GENERALFORSAMLING MED FORSLAG TIL VEDTAK:

Sak 6: Økning av medlemskontingenten fra kr 750,- til kr 800,- fra og med 2014.

Begrunnelse: Universitetsforlaget har meldt prisøkning på tidsskriftet "Fokus på familien" fra 2013. Fremmet av styret i NFFT.

Sak 8. Foreningens prokura og signaturrett

Innledning: Som følge av at foreningen aldri har vært korrekt registrert i Brønnøysund registrene, må ny innregistrering av firmaattest fortas. Her må blant annet foreningens signatur og prokura fremkomme.

Fakta: Signatur er fullmakt til å opptre og underskrive på enhetens vegne i forretningsforhold. Signaturrett kan tildeles rolleinnhaver(e), navngitte personer eller enheter. Hos NFFT kan dette være henholdsvis styret som kollegium, styreleder og daglig leder eller styreleder og daglig leder i fellesskap. Hos NFFT har dette ikke tidligere vært tildelt formelt, og fremgår ikke av vedtektene våre.

I likhet med signatur er prokura en fullmakt men ikke like omfattende. Prokuristen kan ikke uten uttrykkelig fullmakt overdra eller behefte enhetens faste eiendom eller løsøre som kan registreres i skipsregisteret eller luftfartøyregisteret, eller opptre på dens vegne i søksmål. Hos NFFT har heller ikke dette tidligere vært tildelt formelt, og fremgår ikke av vedtektene våre.

Vurderinger: Styret foreslår at foreningens signaturrett gis styreleder og daglig leder i fellesskap. Dette gir en sikkerhet og legitimitet overfor tredjemann, samtidig som det sikrer foreningens økonomi og kapitalforvaltning. Styret foreslår videre at daglig leder alene gis prokura for å sikre foreningens daglige drift på en hensiktsmessig måte.

Styrets forslag til vedtak:

Generalforsamlingen vedtar at foreningens signaturrett gis styreleder og daglig leder i fellesskap.

Generalforsamlingen vedtar at foreningens prokura gis daglig leder.

Vedtaket tas med i vedtektene som ny paragraf. Dette medfører at det blir en ny §5, og tidligere §§5-7 skyves til heretter å bli §§6-8. Ny § 5 får da følgende formulering:

§ 5 REPRESENTASJON

Styreleder og daglig leder tildeles signatur i fellesskap. Daglig leder tildeles prokura

Sak 9. Akkrediteringsordning for familieterapeuter.

Arbeidsgruppens forslag til vedtak:

NFFT etablerer en intern akkrediterings ordning for familieterapeuter og drifter denne. Forut for etableringen av denne ordningen setter NFFT ned komiteer som utarbeider:

1. Kriterier for akkreditering av terapeuter som har lang fartstid og som gjennom erfaring og kurs mener seg kvalifisert som familieterapeut.
2. Kriterier for akkreditering av nyutdannede familieterapeuter
3. Kriterier for registrering som godkjent veileder i familieterapi.

Komiteene settes ned av styret og de rapporterer sitt arbeid til styret. Ved avslutning av komitéarbeidet legges dette fram for generalforsamlingen og vedtas eller forkastes av generalforsamlingen. Ved forkasting fortsetter komiteen sitt arbeid ut fra den veiledning generalforsamlingen gir, og resultatet av arbeidet legges så fram for neste generalforsamling igjen for ny votering.

Sak 10. Medlemskap i Nordisk Baltisk Organisasjon (NBO).

Fremmet av Lars Robert Lund. NFFT medlem og Leader of Nordic Baltic Organization for Professionals working with Children and Adolescents.

Saken fremmes i henhold til loven for NFFT § 3, pkt 6.

NBO v/leder er kjent med at NFFT gjennom flere år har hatt et engasjement mot de Baltiske landene. En nevner her Atzigrezk og Familieenheten i Drammen som har hatt prosjekter i Baltikum der implementering av familierapeutisk tenkning har vært i fokus. Dette er prosjekter som NFFT har gitt økonomisk støtte til.

Nordisk Baltisk Organisasjon for Professionals working with Children and Adolescents ble stiftet formelt i 2007, men har avholdt konferanser siden 2002. Alle disse konferansene har hatt til dels stort fokus på familier og familiebasert tilnærming. (se www.nordicbaltic.org).

Flere av medlemsorganisasjonene i NBO har familierapeuter i sine rekker, og vi er stolte over å si at vi har bidratt til å starte en organisasjon for familierapeutisk virksomhet i Litauen som også er medlem i NBO. Vi har avholdt en rekke undervisningsopplegg som har lagt stor vekt på familietilnærming i presentasjonene.

NBO er en organisasjon som er åpen for ulike organisasjoner som arbeider med barn og unge, og er åpen og har medlemmer både fra psykisk helsevern, barnevern og familievern. Det er mange ulike organisasjoner i medlemslandene, og det er ønskelig med en romslig tolkning av medlemskriterier for å romme flest mulig.

NBO har ønske om at de nordiske familierapiforeningene skal bli medlemmer i NBO. Vi er derfor så frimodige at vi inviterer dere til medlemskap. En slik henvendelse vil også bli gjort til den svenske familierapiforeningen.

Vi ser av lovene for NFFT i §1 at det her er intensjoner som et medlemskap i NBO vil kunne være med å realisere. Vi vet at mange i NFFT også har et sterkt sosialpolitisk engasjement ut over landegrensene, og det er lang tradisjon for et internasjonalt engasjement. Gjennom et medlemskap i NBO vil en tilby et nettverk og arenaer der et slikt engasjement gir handlingsrom for å ivareta intensjonene som nevnt i § 1.

Økonomiske konsekvenser for NFFT: medlemskontingent for NBO er pr i dag € 1200. Dette skal dekke halvårlige styremøter og aktivitet. Aktiviteten er å bistå i: Gjensidige ekskursjoner, avholde seminarer om ulike temaer. Være samarbeidspartner i ulike prosjekter fordelt ut til medlemsinstitusjoner og enkeltpersoner. Oversette faglitteratur. Utveksling av metoder og å gi informasjon til hverandre om aktuell situasjon i de ulike medlemsland.

Det betyr at NFFT vil ha en styrerepresentant som deltar i styremøter i NBO og at dette dekkes av kontingenten. Undertegnede som er medlem av NFFT og samtidig er leder for NBO og derfor har en dobbeltrolle fremmer som NFFT medlem følgende forslag til vedtak til Generalforsamlingen i NFFT:

Forslag til vedtak:

"NFFT blir medlem av NBO fra 1/3 -2013.

Kontingent for 2013 betales for hele året med € 1200

Som styremedlem til NBO velges for 2 år...

Denne plikter å rapportere til styret om virksomheten i NBO minst 2 ganger i året, og til å delta på NBO's styremøter ca. hvert halvår."

Vedlegg: Statutter for NBO: Se vedl. Forrige nummer.

KOMMENTAR TIL SAK9: OM SERTIFISERINGSORDNING - SOM FREMMES FOR GENERALFORSAMLINGEN NFFT 14. februar 2013

På NFFTs Generalforsamling i 2011 var det en lang og engasjert debatt som endte med følgende vedtak:

“ Reglene for autorisasjon er under revisjon i Norge og vi må melde oss på som deltakere i denne prosessen. Med bakgrunn i dette melder NFFT – ved styreleder sitt engasjement til myndighetene for å bidra inn i dette arbeidet. Generalforsamlingen nedsetter en arbeidsgruppe og styret utarbeider et mandat. Mandatet omhandler at arbeidsgruppa bidrar til en arbeidsprosess hos myndighetene om en autorisasjonsordning for familieterapeuter.”

Arbeidsgruppen som har bestått av Rolf Sundet, Hilary Wongraven, Per Jensen og Marianne Bie som styrets representant fikk følgende mandat:

“Arbeidsgruppa bidrar til en arbeidsprosess hos myndighetene for å utrede muligheter for autorisasjonsordninger for familieterapeuter. Gruppa rapporterer til styret via leder som deltar i arbeidsgruppa. Status legges frem på neste generalforsamling. Styreleder skal delta i gruppa, men skal ikke lede gruppa.”

Arbeidsgruppen har jobbet med å utrede muligheter for sertifisering og har blant annet vært i kontakt med Helsedirektoratet og FO. Utredningsarbeidet har tatt tid og det ble gitt en orientering om arbeidet på Generalforsamlingen i 2012. Det er arbeidet videre med saken i løpet av 2012. Konklusjonen er at det ikke er mulig å få til en offentlig sertifiseringsordning.

Arlene Vetere deltok på et arbeidsgruppemøte og orienterte om hvordan den engelske familieterapiforeningens har vært i en lignende prosess. Dette endte med at foreningen selv tok ansvar for å lage kriterier og sertifisere terapeuter som søkte om det. Foreningen har utarbeidet en “red book” og en “blue book”, med kriterier, som kan oversettes og eventuelt brukes i Norge. Arbeidsgruppen har vurdert det slik at dette er den muligheten som finnes for eventuelt å etablere en sertifiseringsordning i Norge. Det vil være svært arbeidskrevende og bør ikke pålegges styret i tillegg til nåværende oppgaver.

Styret har drøftet forslaget til vedtak som fremlegges, men har ikke et samlet syn i dette. Det er viktig at generalforsamlingen drøfter forslaget og vurderer om NFFT skal arbeide videre med en slik ordning og i så fall, avklare om det finnes medlemmer som er villige til å påta seg dette arbeidet. For egen del mener jeg at det er avgjørende og må inn som en forutsetning for eventuelt vedtak.

For styret i NFFT v Marianne Bie



Arbeidsgruppens forslag til vedtak:

”NFFT etablerer en intern akkrediteringsordning for familieterapeuter og driver denne. Forut for etableringen av denne ordningen setter NFFT ned komiteer som utarbeider:

1. Kriterier for akkreditering av terapeuter som har lang fartstid og som gjennom erfaring og kurs mener seg kvalifisert som familieterapeut.
2. Kriterier for akkreditering av nyutdannede familieterapeuter
3. Kriterier for registrering som godkjent veileder i familieterapi.

Komiteene settes ned av styret og de rapporterer sitt arbeid til styret. Ved avslutning av komitéarbeidet legges dette fram for generalforsamlingen og vedtas eller forkastes av generalforsamlingen. Ved forkasting fortsetter komiteen sitt arbeid ut fra den veiledning generalforsamlingen gir, og resultatet av arbeidet legges så fram for neste generalforsamling igjen for ny votering.”

Arbeidsgruppens kommentar til eget forslag:

En alternativ tilnærming som vi har drøftet er at generalforsamlingen vedtar at en først etablerer komiteen som skal utarbeide NFFT sitt svar på ”red book, ”blue book” og ordning for erfarne terapeuter (”besteforeldre”-ordning). Denne komiteen består av frivillige medlemmer utenfor styret. Hvis mulig bør styret ha en representant evt. at et komiteemedlem får ansvar for rapportering til styret. Komiteen legger fram sitt forslag til innhold i disse dokumentene før generalforsamlingen i 2014 sammen med vedtak om opprettelse av en akkredringsordning driftet av NFFT.

Når det gjelder økonomi for drifting av denne ordningen har den britiske løsningen vært at de medlemmene som søker NFFT sin godkjenning som familierapeut betaler en forhøyet kontingent til NFFT. Drøfting av slike økonomiske spørsmål må også inngå i komiteens arbeid.

For arbeidsgruppen v Rolf Sundet



Familjeterapi som ett kaleidoskop

LOVER FOR NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

(vedtatt 02/12/83, revidert 13/04/85, 02/02/02, 02/02/06 og 01/02/07).

§ 1 FORMÅL

Norsk forening for familierapi har til oppgave:

1. Å utbre kunnskap om, og skape anerkjennelse for familierapi og systemisk praksis.
2. Å fremme samarbeid og kontakt mellom enkeltpersoner og grupper som er engasjert i familierapi, systemisk praksis, undervisning og forskning relatert til familierapeutisk og systemisk arbeid.
3. Å støtte forskning og annen fagutvikling innen familierapi og systemisk praksis.

§ 2 MEDLEMSSKAP

Individuelt medlemskap er åpent for praktiserende familierapeuter og annet fagpersonell som arbeider med familier, underviser eller forsker innen feltet.

§ 3 GENERALFORSAMLING

Generalforsamlingen er foreningens høyeste myndighet og skal avholdes i løpet av første kvartal hvert år. Styret fastsetter tidspunktet. Generalforsamlingen innkalles av styret med 2 måneders varsel. Ekstraordinær generalforsamling innkalles etter vedtak i styret eller når minst 1/3 av medlemmene skriftlig har forlangt det. Generalforsamlingen er åpen for alle medlemmer. Medlemmer som ikke har betalt medlemskontingent har ikke stemmerett. Møtet kan bestemme at andre personer skal gis adgang og eventuelt også talerett.

Generalforsamlingen kan etter styrets forslag med 2/3 flertall vedta at et bestemt beløp av overskudd som stammer fra aktiviteter i foreningens regi, blir avsatt i et internt fond, til fremme av et nærmere angitt formål, som må ligge innenfor foreningens formål etter §1. Det opprettes samtidig et særskilt fondsstyre på 3 personer til å bestyre fondet.

Generalforsamlingen velger 2 av medlemmene for 2 år ad gangen. Disse kan ta gjenvalg 1 gang. Det tredje medlemmet oppnevner NFFTs styre blant sine styremedlemmer. Fondsstyret konstituerer seg selv.

Generalforsamlingen skal behandle følgende saker:

1. Valg av dirigent, to referenter og to medlemmer til å underskrive protokollen fra generalforsamlingen.
 2. Styrets årsberetning.
 3. Årsregnskap i revidert stand.
 4. Fastsettelse av budsjett og medlemskontingent.
 5. Saker som er nevnt i innkallingen til generalforsamlingen.
 6. Saker som foreningens medlemmer ønsker behandlet på generalforsamlingen, må sendes styret minst 3 måneder før generalforsamlingen. Generalforsamlingen skal bare behandle saker som er relevante i forhold til foreningens formål. Saker avgjøres ved simpelt flertall. Lovendringer krever 2/3 flertall. Saker tatt opp under "eventuelt" krever 3/4 flertall for gyldig vedtak.
 7. Valg av leder for 2 år.
 8. Valg av 4 styremedlemmer for 2 år. Første gang velges 2 av styremedlemmene for ett år, slik at det hvert år er 2 styremedlemmer på valg. Gjenvalg kan skje, men ingen kan være medlem av styret i lengre sammenhengende tid enn 6 år. Generalforsamlingen kan forlenge funksjonstiden utover de 6 år med 2 år av gangen der spesielle situasjoner tilsier det.
 9. Særskilt valg av 3 vararepresentanter for 1 år.
 10. Valg av valgkomité på 3 medlemmer.
 11. Valg av revisor.
 12. Valg av 2 fondsstyremedlemmer for 2 år. Første gang velges ett av medlemmene for 1 år og ett for 2 år. Gjenvalg kan skje 1 gang.
- Alle valg skjer skriftlig med mindre forsamlingen med 3/4 flertall bestemmer noe annet. Ved stemmelikhet trekkes lodd.

§ 4 STYRET

Styret representerer foreningen utad. Styrets oppgaver er:

1. Å sørge for at foreningen best mulig fungerer etter sitt formål.
2. Å sette i verk vedtak fattet av generalforsamlingen.
3. Å avgjøre søknad om medlemskap.
4. Å oppnevne utvalg til spesielle oppgaver.
5. Å forvalte foreningens midler.

Styret velger selv nestleder, og bestemmer for øvrig sine egne arbeidsordninger. Det er beslutningsdyktig når minst 4 av medlemmene er tilstede. Vedtak fattes ved simpelt flertall. Ved stemmelikhet er leders stemme utslagsgivende. Melding om styrets virksomhet skal sendes medlemmene sammen med saksdokumentene til generalforsamlingen.

§ 5 KONTINGENT

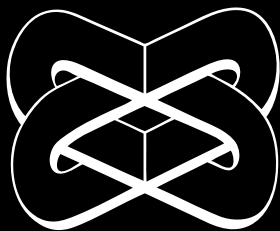
Generalforsamlingen fastsetter kontingent for medlemmene.

§ 6 UTMELDING

Utmelding av foreningen skjer skriftlig til styret. Når et medlem ikke har betalt sin kontingent foregående år, opphører medlemskapet.

§ 7 OPPLØSNING

Foreningen kan oppløses hvis 1/2 av de fremmøtte til lovlig innkalt generalforsamling stemmer for det. Eventuelt økonomisk overskudd skal fordeles til formål bestemt av generalforsamlingen



DISPUK

Narrative og poststrukturalistiske perspektiver

NARRATIV TRAUMEBEHANDLING:

Sorg, krise, tab & traumer - del 1

Ny efteruddannelse for alle som arbejder med personer ramt af større eller mindre traumer og som er interesseret i at inddrage narrative perspektiver i deres arbejde.

Formål:

- At introducere deltagerne til teori, filosofi og grundprincipperne i narrativ traumebehandling
- at vise og eksemplificere disse grundprincipper i praksis
- at give deltagerne mulighed for at tilegne sig metoder og praksisformer, som de umiddelbart kan anvende i eget arbejde med personer ramt af traumer.

Med Allan Holmgren & Anette Holmgren

Snekkersten • Start 6. marts 2013 • Holdnr. 450-13

Oslo • Start 26. november 2013 • Holdnr. 451-13

SUPERVISIONSKURSUS

Weekendforløb i Berlin med Anette Holmgren

På kurset introduceres de grundlæggende elementer i narrativ supervisionspraksis, med et særligt fokus på kulturelle normer.

I narrativ supervision arbejdes med fortællinger som den bærende metafor. Udfoldelsen af fortællingerne og koblingen til andre fortællinger og til de kulturelle fortællinger er væsentlige elementer i supervisionen. Berlin • Start 30. august 2013 • Holdnr. 744-13

REFLEKSIONSUGE PÅ KRETA

Ledelse, Coaching & organisationsforvandling

Refleksionsuge for professionelle, der arbejder med menneskers og organisationers læring, forandringsprocesser og udvikling: Direktører, chefer, ledere, interne og eksterne konsulenter, coaches, supervisorer og terapeuter, der er interesseret i at varetage sin egen og andres udvikling og bevægelse - konstruktivt, intelligent, kreativt og humoristisk.

Deltagerne vil blive introduceret til og kan fordybe sig i narrative metoder i forhold til forskellige typer af samtaler og ledelsesmæssige og organisatoriske problemstillinger.

Med Allan Holmgren

Kreta • Uge 41 2013

Holdnr. 805-13

Læs mere på www.dispuk.dk - søg på Holdnr.

OMSORGEN FOR SIG SELV

DISPUK'S GRUNDLOVSSEMINAR 2013

SEMINAR MED FILOSOF TODD MAY, USA

Dette seminar handler om noget så relevant som omsorgen for sig selv. Det er relevant for ALLE - både ledere, konsulenter, terapeuter, behandlere og supervisorer! Michel Foucault skrev, at omsorgen for sig selv er primær i forhold til omsorgen for andre. Hvis man ikke primært drager omsorg for sig selv, er man ikke i stand til at drage omsorg for andre.

Den 5. juni 2013, kl. 9-16 samt middag og fest kl. 17-21

Holdnr. 818-13

NARRATIV SAMTALEPRAKSIS I OSLO

MODUL 1

Narrativ terapi og rådgivning, modul 1, er en omfattende introduktion til de grundlæggende principper i narrativ praksis. Narrativ praksis er centreret omkring menings-skabelse og den narrative sammenhængen mellem handlinger og mening.

Med Allan Holmgren

Oslo Start 26. august 2013 • Holdnr. 661-13

LEDELSE, COACHING & ORGANISATIONS-FORVANDLING (UGE 25)

- narrative & poststrukturalistiske perspektiver på konflikter, stress, coaching og på etablering af godt samarbejde og en stærk kultur.

Deltagerne vil blive introduceret til og kan fordybe sig i narrative metoder i forhold til forskellige typer af samtaler og ledelsesmæssige og organisatoriske problemstillinger.

Med Allan Holmgren

Tjøme, Norge • Start 7. september 2013

Holdnr. 803-13

SKANDINAVISK LEDER- & KONSULENTUDDANNELSE

Lad fortællingen gøre arbejdet • Menneskelig & professionel udvikling

Dette intensive og krævende uddannelsesforløb tager udgangspunkt i deltagerens eget job, egen organisation, egne problemstillinger, udfordringer og praksis.

Uddannelsen henvender sig til praktisk arbejdende direktører, ledere og chefer på alle niveauer og for interne og eksterne konsulenter i Skandinavien.

4 uger fordelt over 2 år på Kreta.

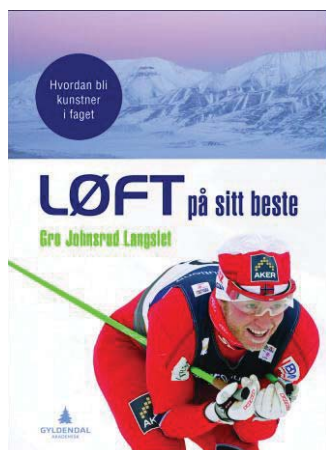
Med Allan Holmgren • Kreta • Start 26. april 2014

Holdnr. 782-14

Efteruddannelser, kurser, samtaler, terapi, coaching og workshops
www.dispuk.dk

NYE BØKER:

Redaksjonen kan ikke omtale alle bøkene vi får til gjennomsyn. Den som ønsker å anmelde en av bøkene får den til odel og eie.



Gyldendal 2012

Gro Johnsrud Langslet: LØFT ...

Denne boka framhever det beste og det verste ved LØFT. Forskjellene mellom god og dårlig praksis.

For å belyse kontrastene tar forfatteren deg med på en erkjennelsesreise.

Gjennom teori, praksiseksempler og invitasjon til egenrefleksjon vil du lære når LØFT ikke virker, og samtidig få se LØFT på sitt beste. ...



Gyldendal 2012

Per Jensen og Inger Ulleberg: Mellom ordene.

Kommunikasjon i profesjonell praksis.

Mellom ordene handler om møtene mellom profesjonsutøvere og brukere av tjenester. I dette profesjonelle arbeidet står samtalen sentralt; samtaler med brukere, klienter og pasienter, samtaler med barn og deres foresatte og samtaler mellom fagfolk og kollegaer.

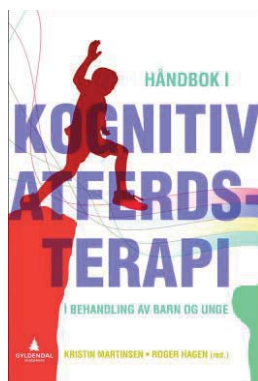
Hvordan kan vi forstå kommunikasjon mellom mennesker?

Kan kunnskap om kommunikasjon bidra til å forbedre profesjonell praksis? ...



Bli bokanmelder:

Kontakt redaksjonen: kariyk@online.no



Gyldendal 2012

Roger Hagen, Kristin Martinsen: Håndbok i kognitiv atferdsterapi i behandling av barn og unge.

Hvordan man kan bruke kognitiv atferdsterapi (KAT) i møte med de aller yngste klientene og ungdom som plages av ulike psykiske vansker? ...



Gyldendal 2012

Fem leksjoner i løsningsorientert foreldreskap og barneoppdragelse.

Ben Furman gir deg praktiske hjelpemidler til å styrke kontakten mellom deg og barnet.

Samtidig viser forfatteren hvordan barneoppdragelsen blir morsommere.



Gyldendal 2012

Linn-Heidi Lunde:

Vekst og utvikling hele livet
Hva innebærer det å bli eldre?
Du kan påvirke din egen aldring!

INNHold: METAForum 4-2012

FASTE SPALTER:

Foreningsinfo	2
Redaksjonens røst	3
Styrets side, v Marianne Bie	5
Lyrisk hjørne	27
Kryssord	34

ARTIKLER og REPORTASJER:

Fokus på fokus. Førjusseminaret 2012

Geir Lundby	
V Hilde Ingebrigtsen	7
Magnus Ringborg	
V Bente Barstad	11
Suzanne Bargmann	
V Inger Olsen	14
Anne Øfsti	
V Inger Olsen	17
Svend Aage Rasmussen	
V Jarle Svardal	18
Finn Skårderud	
V Hilde Ingebrigtsen	20

Reflekterende samtaler

V Pål Abrahamsen	28
------------------	----

BOKOMTALER:

Utviklingspsykologi

Stephen von Tetzchner

V Suzanne Børretsen	32
---------------------	----

ØVRIG:

Til minne: Einar Øritsland. V red.	34
------------------------------------	----

Juniseminarene

Bokkapittel	36
Årgangsklipp	40

Vette konferansen 2013

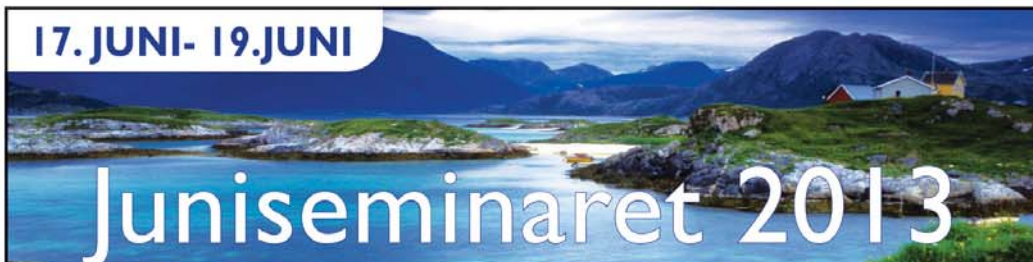
Workshopkart	43
2. innkalling til generalforsamling v/ Styret i NFFT	44
Saker med forslag til vedtak	45
Kommentarer til forslag	47
Lover NFFT	49



Avsender:
Enerhaugen
familievernkontor
Smedgata 49 Tøyen
0651 Oslo



17. JUNI- 19. JUNI



Juniseminaret 2013

30 års jubileum Nordkalottprosjektets Juniseminar

Årets tema:

Samtalens kraft

- i arbeidet med nettverk og reflekterende prosesser

INVITASJON TIL WORKSHOP:

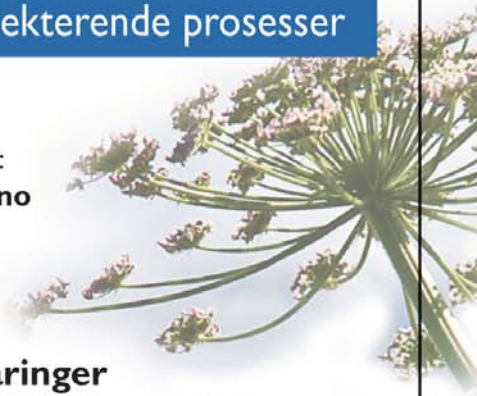
Workshops inspirert av dette tema sendes til :

Thorbjørn Guttormsen: thorbgutt@gmail.no

Åsta Myhre: asta.myhre@unn.no

Ann-Rita Gjertzen: ann.gjertzen@unn.no

INNEN 15. FEBRUAR



Inviterte gjester forteller om erfaringer fra Nordkalottprosjektets historie gjennom 30 år

- En reise via Milanos enveisspeil til "Det greske kjøkken", og
frem mot "Reflekterende prosesser" og "Dialogisk praksis"

PÅMELDING TIL SEMINARET: Innen 30 APRIL på: www.nfft.no

OVERNATTING:

Bestill på: Sommarøy Arcic Hotel tlf. +47 77 66 40 00

mail: resepsjon@sommaroy.no - www.sommaroy.no

Følg med på våre nettsider for detaljert program, priser, etc.. www.nfft.no



NFFT



Nordkalottprosjektet



UNIVERSITETSSYKEHUSET NORD-NORGE
DAVI-NOROGGA UNIVERSITEHTABUOHCEV-ESSU